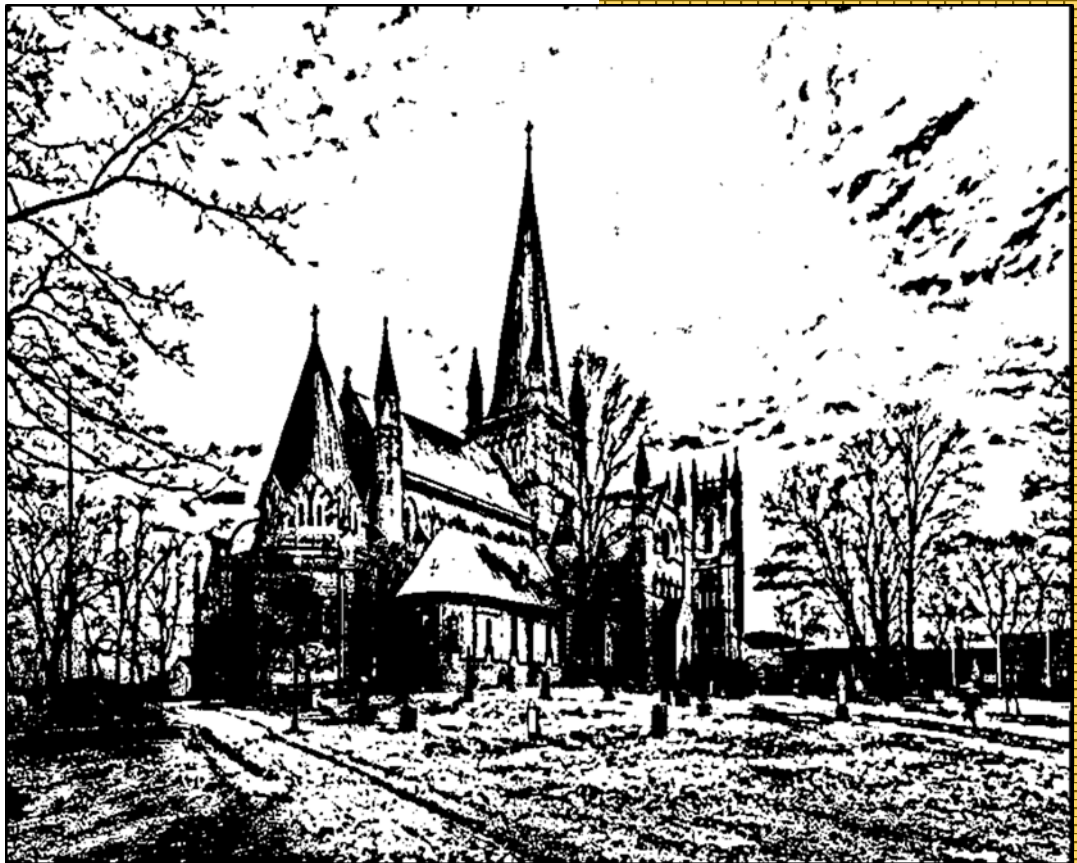

NIDAROS DOMKIRKES
RESTAURERINGSARBEIDER

ÅRSRAPPORT 2022

Vedtatt i styret 15.02.23

INNHALDSFORTEGNELSE

1	STYRETS BERETNING.....	2
2	INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	4
	VIRKSOMHETEN OG SAMFUNNSOPPDRAGET	4
	Formål.....	4
	Visjon og verdier.....	4
	Faglig tilnærming	5
	Samarbeid.....	7
	Langtidsplan 2023-2031	7
	ORGANISASJON OG LEDELSE	8
	UTVALGTE HOVEDTALL.....	9
3	ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	11
	SAMLET VURDERING AV RESULTATER, MÅLOPPNÅELSE OG RESSURSBRUK	11
	OVERORDNET MÅL 1	14
	Prioriteringer – delmål for 2022	14
	Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2022.....	14
	OVERORDNET MÅL 2	18
	Prioriteringer – delmål for 2022	18
	Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2022.....	18
	OVERORDNET MÅL 3	20
	Prioriteringer – delmål for 2022	20
	Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2022.....	20
	OVERORDNET MÅL 4	24
	Prioriteringer – delmål for 2022	24
	Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2022.....	24
4	STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN.....	30
	Vurdering av styring og kontroll	30
	HMS	30
	Personal- og organisasjonsmessige forhold	31
	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	33
	Øvrige oppdrag, forutsetninger og krav	35
	Revisjon.....	37
5	VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER.....	38
6	ÅRSREGNSKAP	40
	Ledelseskomentarer årsregnskap 2022.....	40
	Prinsippnote til årsregnskapet.....	43
	Oppstilling av rapporter.....	44

Foto:

Side 3 IALD/YouTube og Tomasz Majewski , side 5 Christopher Pennock/NDR, side 6 Sigurd Sleipnes/ NDR, side 10 Henning Grøtt/NDR, side 15, 17 og 19 Rune Langås/NDR, side 20 Per Gunnar Hagelien, side 21 Guro Vistad/NDR og Tibe, side 22 Amalie Holm, side 23 Helmet, side 25 Marianne Vikan/NDR, side 26 Sigurd Sleipnes/NDR og Cathrine Michaelsen Wikstrøm/NDR, side 27 Bent Lindsetmo/NRK, side 29 Sigurd Sleipnes/NDR, side 30 Wenche O. Bergheim-Evensen/NDR, side 31 Jan Tøndelstrand/NDR, side 34 Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS, side 39 Wenche O. Bergheim-Evensen/NDR og side 42 og 49 Sigurd Sleipnes/NDR.

Der annet ikke er angitt er bildene fra NDRs fotoarkiv.

Redaktør og layout:

Wenche O. Bergheim-Evensen.

1 STYRETS BERETNING

GJENÅPNING AV KONGEINNGANGEN, FORVALTNINGSPLAN ERKEBISPEGÅRDEN, FLERE PRISER FOR LYSDESIGN, ETABLERING AV NASJONAL PILEGRIMSKONFERANSE SOM FYSISK ARRANGEMENT, EKSTERNE MIDLER TIL FLERE PILEGRIMSBUER, NY GUIDEBOK RIKSREGALIENE, UTARBEIDING AV SKISSEPROSJEKT FOR NYE UTSTILLINGER OG MULIGHETSSTUDIE FOR UTEOMRÅDE ERKEBISPEGÅRDEN, STOR KRISEØVELSE, NY LANGTIDSPLAN 2023-2031 OG NY VISJONS- OG VERDIPLATTFORM. Dette er noen av høydepunktene og områdene vi har hatt fokus på i den samlede virksomheten i Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) i 2022, og vi kan rapportere om et år med bra måloppnåelse på flere felt.

Innenfor sikring, vedlikehold og restaurering av Nidarosdomen og Erkebispegården har vi full måloppnåelse på flere delmål. I 2022 har ressursene vært prioritert inn mot forberedelser til restaurering av søndre tverrskip, tetting av taklekkasjer på Nidarosdomen og ferdigstilling av forvaltningsplan for Erkebispegårdskomplekset. Videre ble det avholdt en større offisiell markering ifm gjenåpning av Kongeinngangen. NDR har og blitt tildelt en nordisk og en høyhengende internasjonal lysdesignpris for belysningen i Nidarosdomen.

Også for 2022 har det å opprettholde og videreutvikle NDRs posisjon som Nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein (NKS) stått i fokus. Etter hvert som koronaepidemien har sluppet taket har det vært mulig å videreutvikle ulike samarbeid, bla. med øvrige bygghytter innskrevet på Unescos liste over god vernepraksis.

NDRs ivaretagelse av statlig pilegrimsarbeid under Kultur- og likestillings- departementet viser høy måloppnåelse på faglige mål. Aktivitetstall for leden viser at bruken har økt betraktelig fra 2021 til 2022 og er godt over målsetting, selv om noen tall fortsatt er under nivået for 2019. I 2022 har hovedfokus vært på oppgradering infrastruktur Gudbrandsdalsleden gjennom Servicebu-prosjektet, herunder ny pilegrimsbu i Øyer, sikring av eksterne midler til flere pilegrimsbuer på flere leder, utviklingsprosjekt på Østerdalsleden og etablering av nasjonal pilegrimskonferanse som fysisk arrangement i Trondheim.

Innen tilgjengeliggjøring og formidling av Nidarosdomen og Erkebispegårdens historie til publikum er det god måloppnåelse faglig sett. Sees måloppnåelse i lys av utstedte billetter ser vi en økning fra 2021 til 2022 og tall høyere enn målsetting, selv om nivået fortsatt er noe lavere enn i 2019. Av større tiltak i 2022 nevnes produksjon av ny guidebok for riksregaliene, utvikling av Erkebispegården i et langsiktig perspektiv gjennom utarbeidelse av skisseprosjekt for nye utstillinger og mulighetsstudie for uteområder og Sommer i Borggården.

Også i år har det vært stort fokus på sikkerhetsarbeid. Det er gjort både fysiske grep mht. sikring fasade og inngangsparti Nidarosdomen og digitale grep mht. informasjonssikkerhet. Vår største kriseøvelse noensinne ble avholdt over en uke i samarbeid med innsatsvesenet.

NDR startet høsten 2021 prosessen med å utarbeide en ny visjons- og verdiplattform gjennom bred medarbeiderinvolvering. Arbeidet fortsatte i 2022 og ble vedtatt våren 2022.

NDRs langtidsplan er revidert. Langtidsplan for 2023-2031 har fokuset rettet mot Norges 1.000 års jubileum i 2030 og 1.000 års markeringen for helgenkåringen av Olav i 2031.

I 2022 slapp koronaepidemien gradvis taket, og NDR har gjennom dyktige og engasjerte medarbeidere stor grad av måloppnåelse gjennom felles innsats og et sterkt fokus på å ivareta samfunnsoppdraget på en kvalitetsmessig god måte.

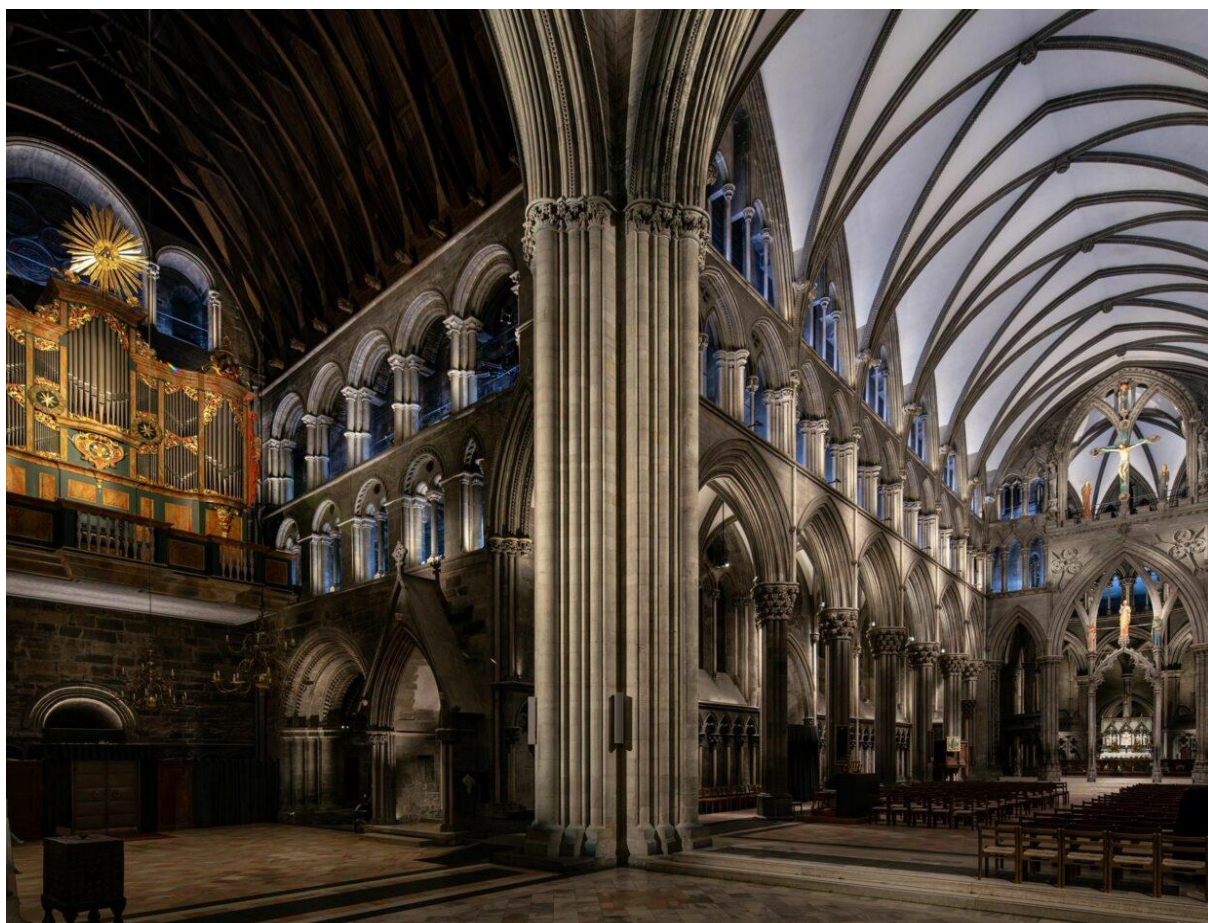
Trondheim, februar 2023

Anne Kathrine Slungård
Styreleder

Bjørgvin Thorsteinsson
Direktør

Internasjonal heder: Erik Selmer og Nidarosdomen ble tildelt den internasjonale lysdesignprisen IALD Award of Excellence for 2022. Nidarosdomen konkurrerte mot 200 andre lysprosjekter fra hele verden. Bortsett fra kunstmuseet The Twist på Kistefos, har ingen andre norske prosjekter blitt tildelt denne gjeve prisen.

2 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

VIRKSOMHETEN OG SAMFUNNSOPPDRAGET

Formål

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) ble opprettet i 1869 og er et statlig forvaltningsorgan underlagt Kulturdepartementet. NDR har som oppgave å forvalte Nidaros Domkirke og Erkebispegården slik at disse bevares, utvikles og formidles som levende byggverk. Forvaltningen skal foregå i samarbeid med brukerne, de berørte kirkelige instanser og antikvariske myndigheter. NDR skal og ivareta og utvikle det statlige pilegrimsarbeidet i samarbeid med de regionale pilegrimssentre og lokalt næringsliv.

Tildelingsbrevet for 2022 har fire overordnede mål:

- Nidaros domkirke og Erkebispegården skal planmessig sikres, vedlikeholdes og restaureres basert på forskning og etter gjeldende internasjonale restaureringsprinsipper.
- NDR skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.
- Pilegrimsarbeidet skal bidra til verdiskapning og positiv utvikling langs St. Olavsveiene til Trondheim. Det skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpent og inkluderende for mennesker med ulik tro, kultur og tradisjon.
- Nidaros domkirke og Erkebispegårdens historie skal gjøres tilgjengelig og formidles til publikum. Formidlingen skal skape refleksjon og forståelse, ta i bruk moderne metoder og være tilpasset ulike målgrupper.

Visjon og verdier

NDRs visjon er:

KULTURARV SOM BERIKER
Vi tar vare på fortiden for fremtiden

For å løse vårt samfunnsoppdrag har vi følgende verdier som rettledning for vårt arbeid og de beslutninger vi tar:

RAUS	Vi er generøse og inkluderende
SOLID	Vi legger kvalitet i alt vi gjør
AMBISIØS	Vi tenker stort og søker det eksepsjonelle

Kontinuerlig verdifokus i daglig virke står sentralt i det å kunne skape gode holdninger og handlinger, både faglig og mellommenneskelig. Vår visjon og våre verdier leder inn på viktige aspekter som tverrfaglighet, helhetlig tenkning og det å søke å skape synergi-effekter i egen organisasjon.

Visjonen og verdiene ovenfor er et resultat av at NDR høsten 2021 startet en prosess med å utarbeide en ny visjons- og verdiplattform gjennom bred medarbeiderinvolvering og med ekstern bistand underveis. Dette med mål om en tydelig, inkluderende og godt forankret visjons- og verdiplattform for NDRs videre arbeid. Prosessen ble forsinket grunnet koronapandemi og ble først ferdigstilt våren 2022.

Faglig tilnærming

NDR skal være oppdatert og delta i internasjonale og nasjonale diskusjoner, følge opp føringer innen konservering, restaurering og formidling av kulturhistorie, og bruke vår kunnskap aktivt for å løse vårt oppdrag. Dette med henvisning til ICOMOS Venezia charter (1964) og ICOMOS Nara-dokument om autentisitet (1994) med tilhørende utdypende tekster fra UNESCOs rådgivende organer, samt øvrige tekster og internasjonale konvensjoner som gir føringer for statens kulturminneforvaltning. UNESCO-konvensjonen av 2003 om bevaring av immateriell kulturarv har blitt et viktig redskap for NDR etter at NDRs bygghytte i 2020 ble innskrevet på UNESCOs liste over gode vernepraksiser av immateriell kulturarv.

For mange er den immaterielle kulturarven en kilde til identitet med forankring i historien. Arvens immaterielle karakter gjør den særlig sårbar, og en arv som er i ferd med å forsvinne pga globalisering, konflikter og vår hurtig skiftende livsstil. Innskrivingen på UNESCOs liste er en anerkjennelse for NDRs arbeid med å ivareta og utvikle gamle og verneverdige håndverksfag og organiseringen av arbeidsprosessene rundt restaurering av kirkebygg. Første nasjonale rapportering til UNESCO mht. status ble gjort i 2021, og vil deretter bli avkrevd hvert 6. år, et arbeid som blir koordinert gjennom Kulturdirektoratet.

Ved restaureringen av Nidaros domkirke og Erkebispegården benytter håndverkerne tradisjonelle teknikker og metoder. Videre utvikles og forskes det på hvordan teknikkene kan ha vært utført i tidligere tider og hvordan de kan utvikles til restaureringsløsninger man vil møte i framtiden. Organiseringen av restaureringsarbeidet er tverrfaglig både i håndverket og i håndverkernes samarbeid med mer tekniske og akademiske fag som historikere, arkeologer, arkitekter og ingeniører. Restaureringsarbeidet foregår i en organisasjonsmodell som fra middelalderen av er kjent i Europa som en bygghytte. I dag er det fortsatt bygghytter ved mange av de store katedralene i Europa.

Kongeinngang innvendig: Hvelv med original sluttstein fra 1235 og slanke marmorsøyler.

Høytidelig gjenåpning av Kongeinngangen 24. juni 2022: Fra venstre Preses Olav Fykse Tveit, Barne- og familieminister (og Tros- og livssynsminister) Kjersti Toppe (Sp) og Avdelingsdirektør NKS Rune Langås.

Samarbeid

I samarbeid med myndighetene, kirken og andre brukere, skal NDR søke å legge forholdene til rette for en aktiv og verdig bruk av anleggene som står i forhold til deres symbolske, religiøse og historiske verdi og tålegrense.

Ved NTNU ligger ansvaret for utvikling av bachelorprogrammet i teknisk bygningsvern og tradisjonshåndverk hos Institutt for arkitektur og teknologi (IAT). NDR har fulgt opp sine interesser i fagutviklingen av bachelorprogrammet og deltatt i en faglig gruppe som har drøftet utviklingen av en master og Ph.d. i samme fagtematikk. Dette er spesielt interessant sett i sammenheng med Bygghyttas nye UNESCO status. Det har både i 2021 og 2022 vært holdt flere møter med ledelsen ved IAT for å avklare samarbeidsformer omkring utviklingen av bachelorstudiet og gjennomføringen av neste programperiode. Det er viktig for NDR at flere tradisjonsfag ut over trefagene får en plass i studiet, slik at alle bygghyttefag ved NDR får et aktuelt etter- og videreutdanningsalternativ. Tross iherdig innsats har NDR dessverre ikke lyktes i å få med NTNU på å gjenåpne studiet. Dette innebærer at vi nå må gjenoppta den interne opplæringen ved NDR, opplæringen som ble benyttet før man startet bachelorstudiet første gang i 2008.

NDR har tidligere inngått enkeltvise avtaler bl.a. med NTNU (fakultet og institutter), NIKU, UIS og NGU for forskning, konservering og utvikling knyttet til historie og håndverk i anleggene. NDR ønsker å forsterke sine samarbeidsavtaler gjennom felles prosjektutvikling. Høsten 2021 ble det avholdt et første møte med hele ledelsen i NIKU, og i 2022 ble det avholdt befaring og møte i NIKU sine lokaler i Oslo for å bli bedre kjent med hverandres kunnskapsbase.

NDR samarbeidet med 17 bygghytter i fem forskjellige land om innskriving på UNESCOs liste over gode vernepraksiser av immateriell kulturarv. Etter innskrivingen av katedralbygghyttene på UNESCOs liste over gode vernepraksiser vil samarbeidet bli utviklet videre med utveksling av erfaring og kompetanse.

Ved deltagelse i faglige nettverk og internasjonale organisasjoner sørger NDR for å holde seg faglig oppdatert og å være en interessant samarbeidspartner for andre norske forsknings- og utdanningsinstitusjoner.

Langtidsplan 2023-2031

Langtidsplanen ble revidert våren 2022, gjeldende for perioden 2023-2031, og vedtatt i styret 01.06.22. Langtidsplanen angir rammer, retning og progresjon for vårt fremtidige arbeid, ut fra det samfunnsoppdrag og de fire overordnede mål som NDR er gitt.

I arbeidet har fokuset vært å følge opp føringer og forventninger fra departementalt nivå, sørge for riktige prioriteringer ut fra endrede forhold og sikre et målrettet blikk frem mot Norges 1.000 års jubileum i 2030 og 1.000 års markeringen for helgenkåringen av Olav i 2031. Videre er nytt visjons- og verdigrunnlag for NDR tatt inn.

Langtidsplanen er styrende for arbeidet med å utarbeide konkrete delmål (prosjekt/tiltak) i årsplaner og underliggende arbeidsplaner for de ulike avdelingene.

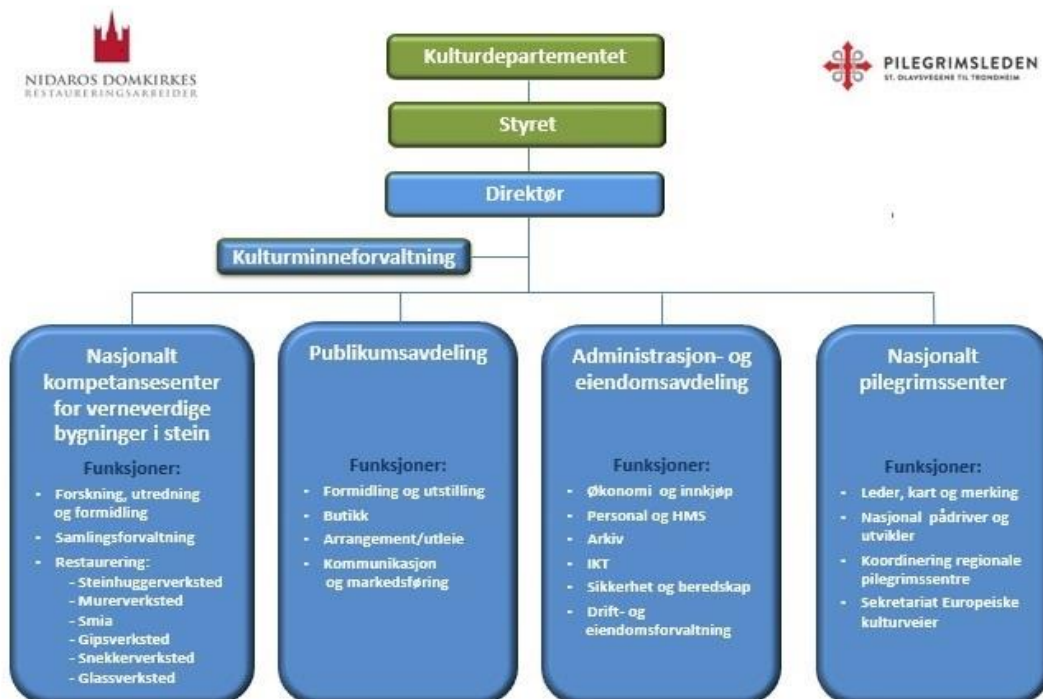
ORGANISASJON OG LEDELSE

Styret oppnevnt av Kultur- og likestillingsdepartementet for 2020-2023 har følgende medlemmer:

Styreleder:	Anne Kathrine Slungård
Nestleder:	John Egil Bergem
Styremedlemmer:	Bispemøtets Preses Olav Fykse Tveit May Britt Myhr Stefka Georgieva Eriksen Morten Stige Kristin Bjørlykke (ansattes representant)
Varamedlemmer:	Nidaros Biskop Herborg Finnset (for Bispemøtets preses) Odd Inge Holmberget (for ansattes representant, 1.vara) Ingrid Forseth (for ansattes representant, 2.vara)

Ledelsen består av:

Direktør	Björgvin Thorsteinsson
Avdelingsdirektør Nasjonalt kompetansesenter	Rune Langås
Avdelingsdirektør Publikumsavdelingen	Anne Strømmen
Avdelingsdirektør Nasjonalt Pilegrimssenter	Hans Morten Løvrød
Avdelingsdirektør Administrasjon- og eiendomsavdelingen	Wenche O. Bergheim-Evensen

UTVALGTE HOVEDTALL

Økonomi og personal

Nøkkeltall ¹⁾	2020	2021	2022
Tildeling post 01 Driftsutgifter	80 631 000	73 866 000	77 544 000
Tildeling post 21 Spesielle driftsutgifter ²⁾	-	3 400 000	9 097 000
Tildeling post 71 Tilskudd til RPS	6 100 000	7 240 000	8 385 000
Inntektskrav post 01 Ymse inntekter ³⁾	- 18 310 000	- 14 708 000	- 27 765 000
Inntektskrav post 02 Leieinntekter m.m. ³⁾	-4 103 000	- 4 209 000	-
Inntektskrav post 03/02 Inntekter ved oppdrag ^{2) 4)}	-	- 3 400 000	- 9 097 000
Netto tildeling	64 318 000	62 189 000	58 164 000
Utnyttelsesgrad - %	100,1	100,9	99,2
Sum driftskostnader (post 01+21)	80 696 000	78 001 000	85 958 000
Sum driftsinntekter	22 592 000	23 024 000	39 324 000
Sum antall årsverk ⁵⁾	57,6	58,3	60,1
Lønnsandel av driftsutgifter - %	55,1	56,8	53,2
Lønnsutgifter pr. årsverk ⁵⁾	771 000	760 000	761 000

1) Regnskapstall iht. kontantprinsippet i staten.

2) Post 21 Spesielle driftsutgifter også tilknyttet post 03/02 Inntekter ved oppdrag.

3) Inntektspostene 02 Ymse inntekter og 02 Leieinntekter m.m. ble slått sammen til post 01 i 2022.

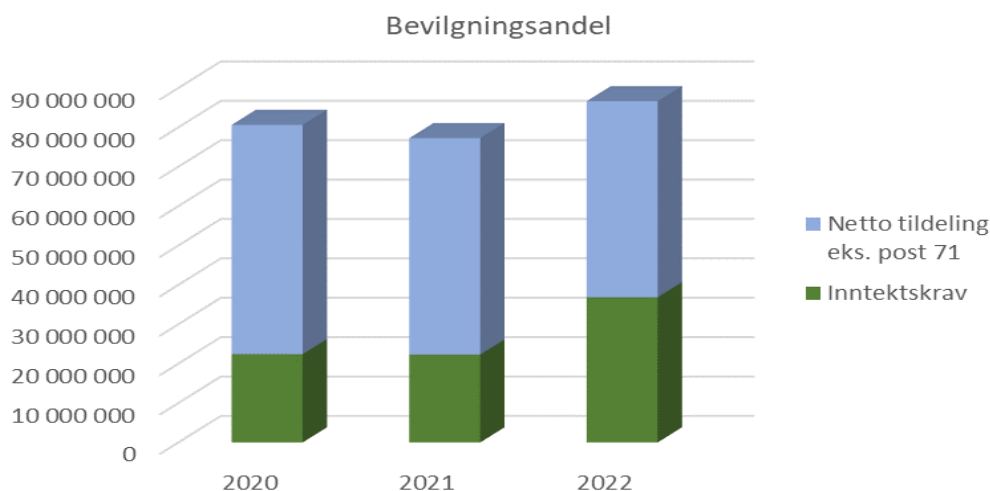
4) Inntektspost 03 Inntekter ved oppdrag ble endret til post 02 i 2022.

5) Årsverk rapportert for 2020-2022 iht. PM-2019-13: Definisjon av utførte årsverk. Det betyr at det er gjort fratrukk for fravær som er søkt/godkjent av arbeidsgiver, herunder egen- og sykemeldinger. Det er ikke gjort fratrukk for ferie, avspasering mv. Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsett.

Volum

Styringsparameter	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Mål 2023	Endr. %/stk. 2021 – 22
Totale besøkstall basert på utstedte billetter – Nidaros domkirke og Erkebispegård	115 862	133 144	202 000	230 572	228 000	+73,2/ +97 428
Omsetning eksterne oppdrag – NKS	1 789 856	2 222 099	2 500 000	1 952 040	2 500 000	-12,2/ -270 059
Overnattingsdøgn på Gudbrandsdalsleden	5 183	8 298	11 250	15 498	23 468	+86,8/+7 200

Bevilgningsandel

Netto tildeling eksklusiv tilskudd til regionale pilegrimssentre på post 71, utgjorde i årene 2020, 2021 og 2022 hhv 72,2 %, 71,1 % og 57,5 % av NDRs totale inntekter.

Snømåking parapeter Nidarosdomen.

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

SAMLET VURDERING AV RESULTATER, MÅLOPPNÅELSE OG RESSURSBRUK

Oppsummering av resultater og måloppnåelse med basis i tildelingsbrev 2022

Overordnede mål og delmål (prosjekt/tiltak) 2022	Resultat 2021	Resultat 2022	Kommentarer
1. Nidaros domkirke og Erkebispegården skal planmessig sikres, vedlikeholdes og restaureres basert på forskning og etter gjeldende internasjonale restaureringsprinsipper			
Restaurering søndre tverrskip	Sikkerhets-tiltak iverksatt	Tegningsgrunnlag utarbeidet, stillaser bygget	Sikre og restaurere i kommende år
Takene på Nidarosdomen	Noen av de mest utfordrende områder tettet	Ytterligere tiltak og arbeid gjennomført område for område.	Stoppe omfattende lekkasjer – stor faglig kompleksitet
Forvaltningsplan Erkebispegård	Påstartet høst	Ferdigstilt og levert	Frist KLD 01.07.22
Videreutvikle 3D-modell med databasetilknytning	Pågående arbeid	Testversjon på plass	Planlegges videre mht ferdigstilling
2. NDR skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein			
Fortsette å utvikle NKS til en naturlig partner for forvaltere av verneverdige bygninger i stein	Konkretisert NKS's rolle og innhold videre	Nettverksbygging, samarbeid og bidrag fagkonferanser	Balanseres opp mot arbeid på egne bygg
3. Pilegrimsarbeidet skal bidra til verdiskapning og positiv utvikling langs St. Olavsveiene til Trondheim. Det skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpent og inkluderende for mennesker med ulike tro, kultur og tradisjon			
Oppgradere infrastruktur Gudbrandsdalsleden	Servicebu-prosjektet forsinket	Servicebu-prosjektet forsinket. Øyer ferdig, Oppdal 2023	11.mill. tildelt til fase 2 - flere buer på flere leder
Koordinere og lede utviklingsprosjekt Østerdalsleden	Iht. plan	Iht. plan	Etablere ledkontakt, og ulike tiltak. Bidra til lokal forankring
Pressetur og visningsturer for turoperatører	To turer Midt-Norge	Gjennomført som planlagt	Normalisering etter koronapandemi
Produsere piloter og dokumentarfilm	-	Ferdigstilt fra NDRs side	Bearbeide og klippe råmateriale for TV
Utvikle de nasjonale kontaktpunktene i ACSOW-samarbeidet	Avtaler ikke på plass	Nasjonale kontaktpunkt avklart og på plass	Utvikle samarbeidet mellom de nasjonale kontaktpunktene
4. Nidaros domkirke og Erkebispegårdens historie skal gjøres tilgjengelig og formidles til publikum. Formidlingen skal skape refleksjon og forståelse, ta i bruk moderne metoder og være tilpasset ulike målgrupper			
Økt fokus på Nidarosdomen som kroningskirke og Riksregaliens betydning i Norges historie	-	Ny guidebok Riksregaliene. Omvisningstilbud i riksregaliene og digital kampanje	Jf. formidlingsplan
Utredde løsninger for digital formidling	For bred tilnærming, arbeid spisses	Mobil informasjonsguide via QR-kode på plass	Flere målgrupper, bredere program. Skape gjenbesøk
Forarbeid nytt bookingsystem	-	Iht. plan	Kravspesifikasjon og behovsbilde i 2022. Anskaffelse i 2023
Utvikle tilbudene i Erkebispegården i et langsiktig perspektiv	Iht. plan	Skisseprosjekt nye utstillinger og mulighetsstudie uteområder ferdig	Egen sak i styremøte 07.12.22

Til grunn for årsrapportens vurdering av resultater og måloppnåelse ligger Langtidsplan 2018-2022(30) og Årsplan 2022.

Samlet sett er resultater og dermed også måloppnåelse for året 2022 jevnt over bra med full måloppnåelse på 10 av 14 delmål (prosjekt/tiltak), og 4 delvis eller godt i gang.

NDRs største og mest omfattende ansvarsområde ligger under overordnet mål 1 – [Nidaros domkirke og Erkebispegården skal planmessig sikres, vedlikeholdes og restaureres basert på forskning og etter gjeldende internasjonale restaureringsprinsipper](#). Det er brukt mest personalressurser under dette målet og bra måloppnåelse. Av større ressurskrevende tiltak i året som gikk vil vi trekke frem forberedelser til restaurering av søndre tverrskip, ferdigstilling av forvaltningsplan for Erkebispegårdskomplekset og tetting av taklekkasjer på Nidarosdomen. Tetting av taklekkasjer på Nidarosdomen og arbeidet med å videreutvikle 3D-modell med databasetilknytning kom ikke helt i mål i 2022.

På overordnet mål 2 – [NDR skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein](#) – er det god måloppnåelse. Med basis i det utviklingsarbeid som ble gjort i 2021 knyttet til rolle og innhold fremover, har fokuset på å opprettholde og videreutvikle posisjonen som nasjonalt kompetansesenter fortsatt. Eksterne oppdrag har løpende blitt balansert opp mot oppgaver internt på Nidaros domkirke og Erkebispegården. Etter hvert som koronaepidemien har sluppet taket har det vært mulig å videreutvikle ulike samarbeid, bla. med øvrige bygghytter innskrevet på Unescos liste over gode vernepraksiser.

Under overordnet mål 3 – [Pilegrimsarbeidet skal bidra til verdiskapning og positiv utvikling langs St. Olavsveiene til Trondheim. Det skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpent og inkluderende for mennesker med ulik tro, kultur og tradisjon](#) – er det tilnærmet full måloppnåelse på faglige mål, mens måloppnåelsen mht. resultatindikatorer viser en sterk utvikling og godt over målsetting, selv om noen tall fortsatt er under 2019 nivå. For 2022 vil vi trekke frem oppgradering av infrastruktur Gudbrandsdalsleden gjennom Servicebu-prosjektet, herunder ny pilegrimsbu i Øyer, ny tildeling av eksterne midler til å øke antall pilegrimsbuer på flere leder og utviklingsprosjekt på Østerdalsleden. Parallelt med at koronaepidemien faset ut har NPS igjen fått muligheten til å gjennomføre presse- og visningsturer og utvikle de nasjonale kontaktpunktene i ACSOW-samarbeidet (Europeisk kulturrute). Videre har det vært jobbet godt med produksjon av piloter og dokumentarfilm.

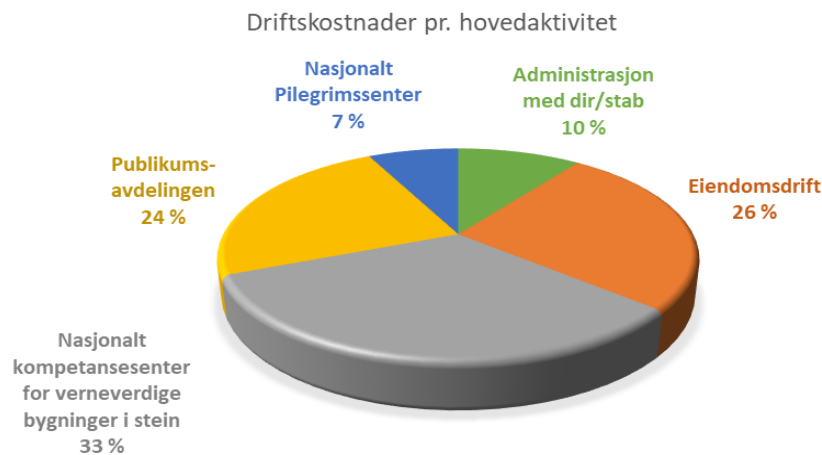
For overordnet mål 4 – [Nidaros domkirke og Erkebispegårdens historie skal gjøres tilgjengelig og formidles til publikum. Formidlingen skal skape refleksjon og forståelse, ta i bruk moderne metoder og være tilpasset ulike målgrupper](#) – er det nesten full måloppnåelse faglig sett. Vi når også våre mål for 2022 når det gjelder resultatindikatorer, med en økning i utstedte billetter fra 2021 til 2022. Likevel ligger antall utstedte billetter fortsatt noe lavere enn i 2019. Av større ressurskrevende tiltak i 2022 nevnes produksjon av ny guidebok for riksregaliene og utvikling av Erkebispegården i et langsiktig perspektiv gjennom utarbeidelse av skisseprosjekt for nye utstillinger og mulighetsstudie for uteområder. Forarbeidet med nytt bookingsystem er i rute med sikte på anskaffelse i 2023, mens det på utredning av løsninger for digital formidling fortsatt er et utviklingspotensial.

På de områder hvor resultatene ikke er iht. målsetting fortsetter arbeidet i 2023.

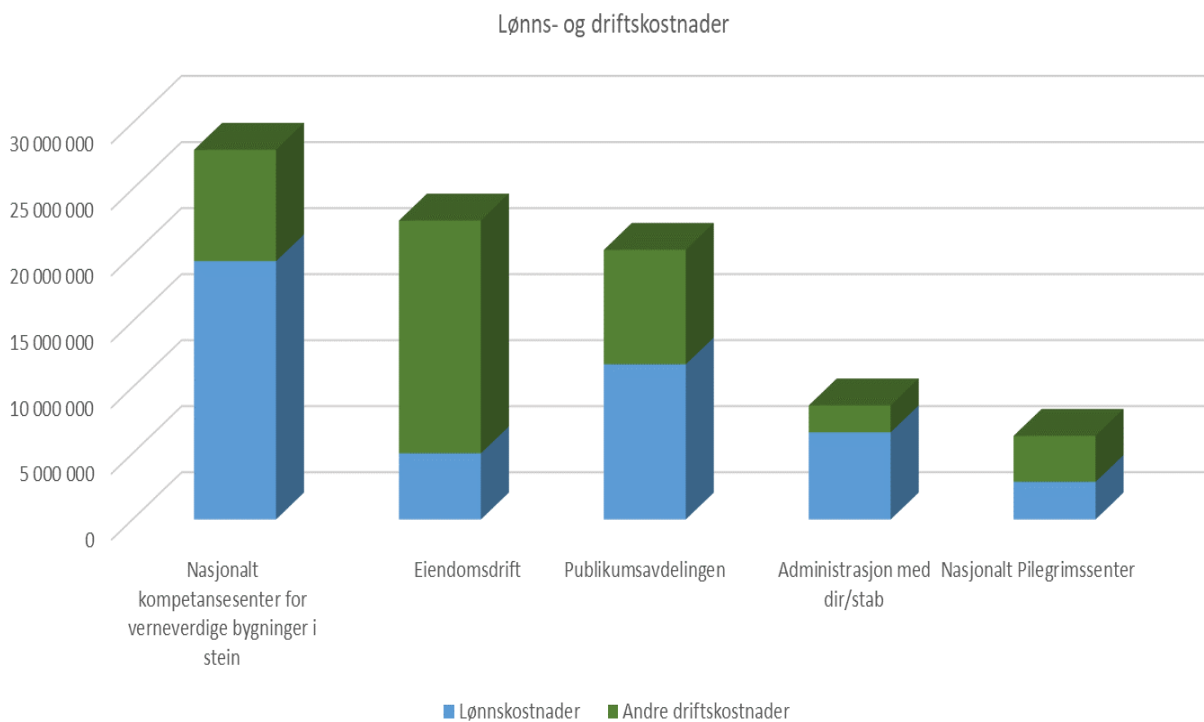
Ressursbruk

Ressursbruk generelt er synliggjort gjennom fordeling på avdelinger og type kostnader. Tilskuddsmidler til regionale pilegrimssentre (post 71) er ikke lagt inn ettersom disse ikke påvirker den ordinære driften.

Oversikt over driftskostnader pr. hovedaktivitet for 2022 viser at fordelingen er omtrent på samme nivå som i 2021. Administrasjons- og eiendomsavdelingen samlet utgjør det største området med 36 %, hvorav eiendomsdrift står for 26 % (27 % i 2021) og administrasjon med direktør/stab utgjør 10 % (9 % i 2021). Deretter følger Nasjonalt kompetansesenter for verneverdige bygninger i stein (NKS), med vedlikehold, restaurering og forskning på 33 % (32 % i 2021). Publikumsavdelingen ligger på 24 % som i 2021, mens Nasjonalt Pilegrimssenter utgjør 7 % (8 % i 2021).

Oversikten nedenfor viser hvordan kostnadene fordeler seg på lønn og drift.

OVERORDNET MÅL 1 – NIDAROS DOMKIRKE OG ERKEBISPEGÅRDEN SKAL PLANMESSIG SIKRES, VEDLIKEHOLDES OG RESTAURERES BASERT PÅ FORSKNING OG ETTER GJELDENDE INTERNASJONALE RESTAURERINGSPRINSIPPER

Prioriteringer – delmål for 2022

- Restaurering søndre tverrskip
- Takene på Nidarosdomen
- Forvaltningsplan Erkebispegård
- Videreutvikle 3D-modell med databasetilknytning

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2022

Restaurering søndre tverrskip

I høst er det blitt bygget store stillaser på Nidarosdomens søndre tverrskip, som er Bygghyttas nye store restaureringsprosjekt. Fasaden på søndre tverrskip ble restaurert på 1890-tallet med store mengder kleberstein fra Bjørnåli-bruddet i Mosjøen. Dette bruddet var et av de aller viktigste steinforekomstene for gjenreisningen av Nidarosdomen fra slutten av 1800-tallet til et godt stykke inn på 1900-tallet. Hele 7.500 m³ kleberstein ble i perioden transportert med tog til Trondheim. Det har senere vist seg at denne klebersteinen forvitrer relativt raskt.

Nedfall av stein kan skyldes både geologiske og ikke-geologiske faktorer. Bergartens iboende egenskaper, feks mineralinnhold, struktur og tekstur, er eksempler på det første, men nedfall kan også skyldes bruk av sementmørtel og andre uheldige byggetekniske løsninger. Likeså gir de klimatiske påvirkningene betydelige utfordringer. Sikkerhet er vårt hovedfokus, og derfor prioriteres denne bygningsdelen nå.

Overordnede antikvariske valg er besluttet og presentert for de antikvariske myndigheter, og tegningsgrunnlag og steinumnummerering er utarbeidet. Stillasene er kommet på plass, og kartleggings- og dokumentasjonsarbeidet kan begynne.

Først når skadekartleggingen er fullført, kan selve restaureringen starte. Vi får et litt annet forhold til størrelsen på fasaden når jobben starter; ved bestilling av presenning til stillaset viste mengdeberegningen at vi trengte over ett mål.

Takene på Nidarosdomen

Nedre parapet på skipets nordre side er ferdig kobberteckt og dermed ferdigstilt. Likeså er sideskipstaket på nordre side ferdig tekket mot vest. Her har det vært utfordringer med lekkasjer over lengre tid. Råteskader ifm disse lekkasjene er også utbedret. Et eksternt firma utførte blikkenslagerarbeidet.

Forvaltningsplan Erkebispegård

Planen består av to plandokumenter. Del 1 er på overordnet nivå for hele komplekset. Del 2 er på objektnivå og er koordinert og fungerer sammen med det digitale FDV-systemet FAMAC.

Forvaltningsplanen ble lagt frem for NDRs styre 01.06.22, og oversendt Kultur- og likestillingsdepartementet innen frist 01.07.22.

Byggghytta på sin første befaring på Nidarosdomens søndre tverrskip.

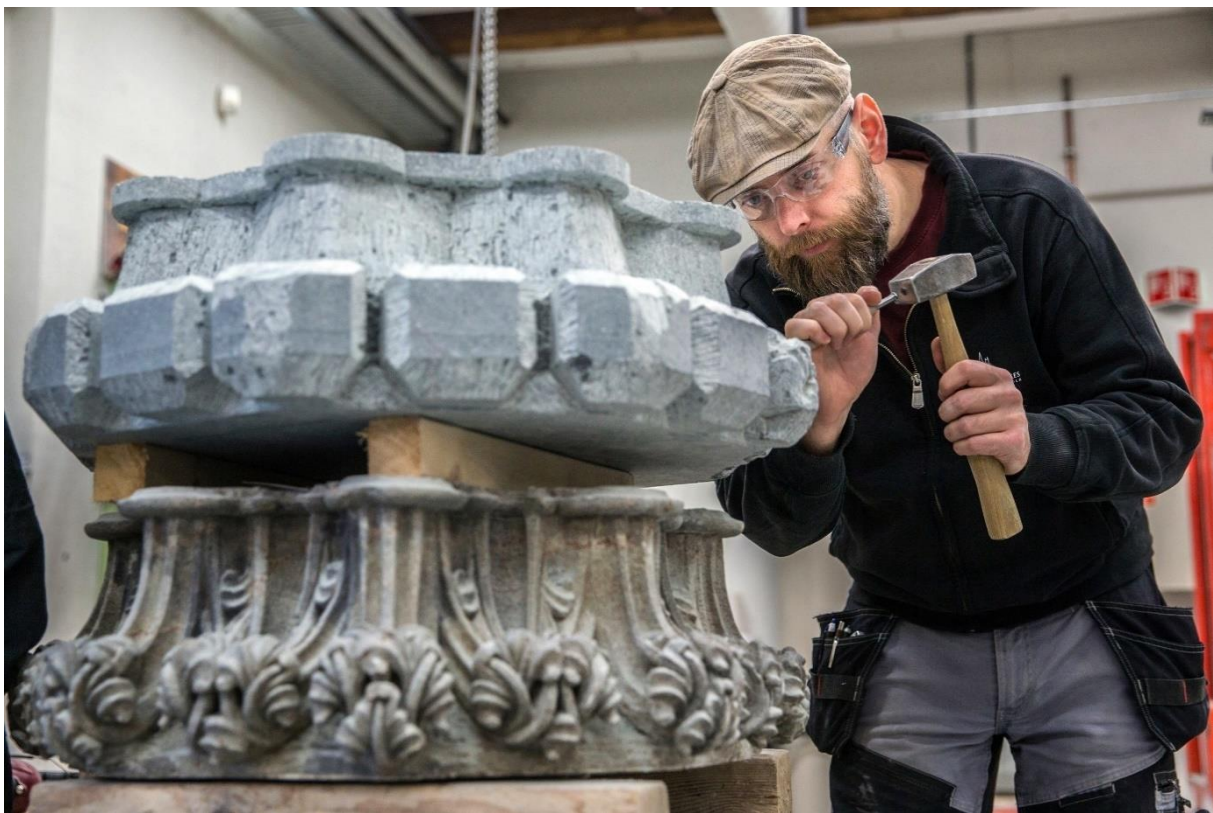
Videreutvikle 3D-modell med databasetilknytning

Arbeidet har bestått i å utvikle ulike kommandoer, visningsmoduser og funksjonaliteter relatert til tegning, markering og navigering i selve 3D-modellen. I tillegg er det sett på ulike løsninger for tilknytningen mellom modell og database, samt løsninger for hvordan og hvor produsert data skal lagres og hentes fra. Foreløpig er verktøyet utviklet lokalt, men på sikt må det ha en skylagring. Her må muligheter og løsninger avklares med vår plattformleverandør Kirkepartner. Det er nå klart for å teste ut en pre-betaversjon av verktøyet med noen få utvalgte brukere. Ut fra disse erfaringene vil det bli gjort nødvendige funksjonsforbedringer og optimalisering av data før vi involverer flere brukere i en betaversjon.

Andre forhold

Erik Selmer og Nidarosdomen ble tildelt den internasjonale lysdesign-prisen IALD Award of Excellence for 2022. Nidarosdomen konkurrerte mot 200 andre lysprosjekter fra hele verden. Bortsett fra kunstmuseet The Twist på Kistefos, har ingen andre norske prosjekter blitt tildelt denne gjeve prisen. Presentasjon av prisvinnerne ligger på YouTube, her Nidarosdomen: <https://www.youtube.com/watch?v=iBEdU-usRo>. Det har vært storeslem for det nye lyset. I tillegg har prosjektet blitt tildelt Norsk Lyspris 2021 og Nordisk Lyspris 2022. Lysprosjektet har nå vunnet det som er å vinne av viktige lyspriser.

Ferdigstillelsen av det omfattende restaureringsprosjektet Kongeinngangen i overgangen 2021-2022, var en stor milepæl. Dette har blitt markert på forskjellig vis i 2022. En fagdag ble arrangert 24.mai, der mange av de som har deltatt i arbeidet presenterte tema både fra de forberedende undesøkelsene og fra det praktisk arbeidet. Foredragene ble videre utgangspunkt for artiklene i årets utgave av Bygghytta; tredje utgave av NKS sin årbok. Deretter var det klart for offisiell gjenåpning 24. juni. En rekke prominente gjester og byens befolkning var invitert. NDR bød på kaffe og tre meter lang kake, taler og åpningskonsert i kirka med fiolinist Arve Tellefsen og organist Erling With Aasgård. I et flott sommervær kom det 5-600 gjester. Snoren ble klippet av Barne- og likestillingsminister Kjersti Toppe, Preses Olav Fykse Tveit og Avdelingsdirektør NKS Rune Langås. Senere på kvelden ble det avholdt kranselag for inviterte gjester. I etterkant av åpningen har H.M. Dronning Sonja besøkt Kongeinngangen og uttrykt stor beundring for arbeidet. En kronikk om det omfattende arbeidet med tittelen «Kunnskap om fortiden sikrer fremtiden», er publisert i Adresseavisen. Det har og blitt laget en kortfilm om prosjektet i samarbeid med et eksternt produksjonsselskap, som kan sees på <https://www.facebook.com/Bygghytta/videos/559574649346232>.

Steinhugger Espen Sørburø hugger et detaljert kapitèl til Kongeinngangen.

NDR mottok i mai en gave til Nidarosdomen på kr. 5 mill. fra Tore og Lida Maske, som ønsker at gaven brukes til nye dører i portalene i Nidarosdomens skip. Dagens dører har preget fasaden i snart hundre år og ble laget som en midlertidig løsning ifm 900 års markeringen for Olav den helliges død i 1930. Konstruksjonen er enkel og skulle bare dekke behovet for en kortere periode inntil skipet var helt ferdig. Det er et krav fra giver at det skal være en kunstnerisk konkurranse og at dørene skal produseres i Bygghytta. Da det ikke har vært laget hoveddører til kirken på hundre år var det naturlig å spørre hva vet vi om dører i gamle kirker og hvordan man har valgt dører andre steder? NDR inviterte derfor til et todagers seminar, 10. og 11. november, med en rekke foredrag av ulike fagfolk fra inn- og utland. Seminaret markerte startskuddet for utredning og utvikling av nye dører til Nidarosdomens vestfront.

Dørene på Kongeinngangen er klare for bruk. Smijersornamentikken har over 1.000 håndsmidde skruer, ingen av dem er like.

OVERORDNET MÅL 2 - NDR SKAL OPPRETTHOLDE OG VIDEREUTVIKLE SIN POSISJON SOM ET NASJONALT KOMPETANSESENTER FOR RESTAURERING AV VERNEVERDIGE BYGNINGER I STEIN

Prioriteringer – delmål for 2022

- Fortsette å utvikle NKS til en naturlig partner for forvaltere av verneverdige bygninger i stein

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2022

Fortsette å utvikle NKS til en naturlig partner for forvaltere av verneverdige bygninger i stein

Videreutvikling av de samarbeidsavtaler og nettverk vi allerede har, har vært et naturlig fokus også i 2022. Det ble bla. arrangert en felles fagdag med Trøndelag Fylkeskommune 08.09.22. Dette var et første av flere treff der intensjonen er å utvikle et samarbeid for å kunne dra nytte av hverandres kompetanse.

Nå som koronapandemien har sluppet taket har det også blitt lettere å reise og knytte kontakter gjennom å besøke samarbeidspartnere for erfaringsutveksling og diskusjoner angående samarbeidsmuligheter. Bygghytta var representert ved Forskingskonferansen om Stavanger domkirke og Borgkonferanse i Pongau, Salzburg. Videre deltok vi og holdt foredrag på Building Limes Forum sin samling i Belfast. Likeså ble Kongeinngang-prosjektet presentert under Dombaumeistertagung i Greifswald.

I 2022 undertegnet NDR en ny samarbeidsavtale, dette med Kirkelig Fellesråd i Trondheim.

Internasjonalt har det innværende år vært naturlig å starte utviklingen av samarbeidet med de øvrige 17 bygghyttene som var innskrevet på Unescos liste over gode vernepraksiser. Første steg var NDRs besøk til Wien og Stefansdomen oktober 2022. Vi har også etablert et samarbeide med katedralen i Pisa angående konsolidering av stein.

Resultatindikatorer

Styringsparameter	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Mål 2023	Endr. %/stk. 2021 – 22
Omsetning eksterne oppdrag - NKS	1 789 856	2 222 099	2 500 000	1 952 040	2 500 000	-12,2/ -270 059
Antall oppdrag (> kr. 5 000) ¹⁾	29	29	-	27	-	- 6,9/-2
Oppdrag pr verksted:						
- Steinhuggerverksted	7	6	-	6	-	0/0
- Murerverksted	5	3	-	2	-	-33,3/-1
- Smia	4	4	-	5	-	+25,0/+1
- Gipsverksted	9	5	-	6	-	+20,0/+1
- Snekkerverksted	1	2	-	1	-	-50,0/-1
- Glassverksted	2	7	-	3	-	+57,1/-4
- Utforsk	1	2	-	4	-	+100/+2

1) En rekke verksted har også flere småoppdrag under kr. 5.000.

I 2022 har NDR ferdigstilt en baldakinløsning med nett over Nidarosdomens nordre og søndre portaler på Vestfronten, for sikring mot steinfall.

OVERORDNET MÅL 3 – PILEGRIM SARBEIDET SKAL BIDRA TIL VERDISKAPNING OG POSITIV UTVIKLING LANGS ST. OLAVSVEIENE TIL TRONDHEIM. DET SKAL HA EN TYDELIG KIRKELIG FORANKRING OG SAMTIDIG VÆRE ÅPENT OG INKLUDERENDE FOR MENNESKER MED ULIK TRO, KULTUR OG TRADISJON

Prioriteringer – delmål for 2022

- Oppgradere infrastruktur Gudbrandsdalsleden
- Koordinere og lede utviklingsprosjekt Østerdalsleden
- Pressetur og visningsturer for turoperatører
- Produsere piloter og dokumentarfilm
- Utvikle de nasjonale kontaktpunktene i ACSOW-samarbeidet

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2022

Oppgradere infrastruktur Gudbrandsdalsleden

I 2022 har vi fullført arbeidet med å sette opp den andre pilegrimsbua som ligger i Øyer. Videre er det satt i gang arbeid med å klargjøre nye lokasjoner for buer i Oppdal, Kvam og Skaun. I juni fikk vi tildelt ytterligere 11 mill. fra Sparebankstiftelsen DNB for videreføring av prosjektet, med nedslagsfelt på Gudbrandsdalsleden, Borgleden og ev Tunsbergleden. Vi har nå satt sammen ei tverrfaglig arbeidsgruppe i NDR for å lede neste fase av prosjektet, hvor vi skal utvikle en målsatt og detaljbeskrevet prototype som tar utgangspunkt i de to første buene. Videre skal vi lage en prosess- og prosjektbeskrivelse som skal lette arbeidet med de ulike delprosjektene i det videre arbeidet.

Pilegrimsbua i Øyer, åpnet juni 2022.

Koordinere og lede utviklingsprosjekt Østerdalsleden

I samarbeid med Västre Götaland region og Svenska Kyrkan har vi gjennomført et Interreg-finansiert forprosjekt i grenseregionen Norge-Sverige, hvor vi på norsk side har hatt Østerdalsleden som aktuell arena. Erfaringene fra forprosjektet har ledet oss videre inn i et samarbeid med Pilegrimscentrum Vadstena (Sverige) og det nasjonale pilegrims-senteret i Åbo (Finland). Målet med dette samarbeidet er å knytte de tre nordiske nasjonale sentrene tettere sammen, både tematisk, organisatorisk og rent fysisk med tilrettelegging av merkede vandringsleder mellom Trondheim, Vadstena og Åbo. Om dette realiseres vil Østerdalsleden få en sentral rolle på norsk side. I samarbeid med Finland og Sverige har vi rettet en henvendelse til Nordisk Råd med spørsmål om økonomisk støtte til dette arbeidet.

Pressetur og visningsturer for turoperatører

Vi gjennomførte de planlagte presse- og visningsturene på St. Olavsleden 13.-17.06.22 og 26.-30.09.22.

Produsere piloter og dokumentarfilm

Artisten Pål «Moddi» Knutsen var tilbake på Pilegrimsleden og i Nidarosdomen for nye opptak til dokumentaren siste uka i juni, og vi bidro med planlegging og gjennomføring av dette. En konsertversjon av dokumentaren hadde urpremiere under Olavsfest 29.07.22, og den endelige kinofilmen planlegges ferdigstilt til mars 2023.

Utvikle de nasjonale kontaktpunktene i ASCOW-samarbeidet

NPS er sekretariat og «Route Manager» for det nordiske samarbeidet rundt St. Olav Ways som Europeisk Kulturrute. Interessen for pilegrimsarbeidet og kulturrutene er stigende, og gjennom 2022 har vi arbeidet aktivt med nordiske samarbeidsparter på dette området. Vi har nå fått avklart nasjonale kontaktpunkt for det administrative samarbeidet rundt ACSOW:

- Sverige: Pilegrimscentrum Vadstena
- Danmark: Udvikling Hærvejen
- Finland: Olofsleder i Finland

Etter initiativ fra den norske ambassaden i Tallinn har vi deltatt på møter for etablering av et Olavs-nettverk i Estland, og vi har vært vertskap for ulike grupper fra Sverige, Finland og Estland som har kommet på studiebesøk til Trondheim og Nidarosdomen.

To pilegrimer fra Frankrike og Belgia, langs leden på Tretten, juni 2022.

Forvaltning av tilskuddsmidler

NDR fikk i 2022 tildelt 8,385 mill. som tilskuddsmidler til fordeling blant de regionale pilegrimssentrene (RPS) på de godkjente pilegrimsledene. Bevilgningen er økt fra 2021 til 2022 for å legge til rette for pilegrimsarbeidet i vedtatt langtidsplan.

Midlene er fordelt med 0,995 mill. til hhv RPS Dovrefjell, RPS Dale-Gudbrand, RPS Granavollen og RPS Oslo. Videre er det tildelt 0,815 mill. til RPS Hamar, 0,34 mill. til RPS Stiklestad, 0,275 mill. til RPS Sarpsborg, 1,015 mill. til RPS Trondheim og 0,465 mill. til hvert av sentrene på Kystpilegrimsleia; RPS Avaldsnes, RPS Bergen, RPS Selje og RPS Smøla. I tillegg er nettverket for Østerdalsleden tildelt 0,1 mill. Midlene er tildelt gjennom individuelle tildelingsbrev og det er mottatt rapporter om forvaltningen av disse midlene. Det gjennomføres også årlige dialogmøter med hvert RPS.

I tildelingsbrevene til RPS'ene presiseres vilkår, krav til rapportering og ev kontrolltiltak ved utbetalingen av tilskudd, basert på Kulturdepartementets retningslinjer for tilskuddsmottakere. NDR har og interne retningslinjer for disponering av tilskuddsmidler.

NDR har inngått rammeavtaler med alle regionale senter som inngår i nettverket av den statlig finansierte pilegrimssatsingen. Disse avtalene beskriver geografisk ansvarsområde til det respektive senteret, samt oppgave- og rolleavklaring mellom NDR og RPS.

Andre forhold

I mars 2022 arrangerte vi den første fysiske nasjonale pilegrimskonferansen over to dager i Nidarosdomen og Erkebispegården. I tillegg til åpningsgudstjeneste i Nidarosdomen, konferanseprogram i Øysteinsalen og festmiddag i Herresalen, hadde vi også rigget «leirområde» i Borggården med lavvoer, gapahuker og bålplasser. Uteområdet ble benyttet både til lunsjservering og som utstillingsareal for samarbeidsparter. Som pauseprogram hadde vi tilbud om spesialomvisninger i Nidarosdomen, i stillaset på Kongeinngangen og i Klements kirke. Konferansen samlet rundt 160 deltakere, og deler av konferansen ble også streamet.

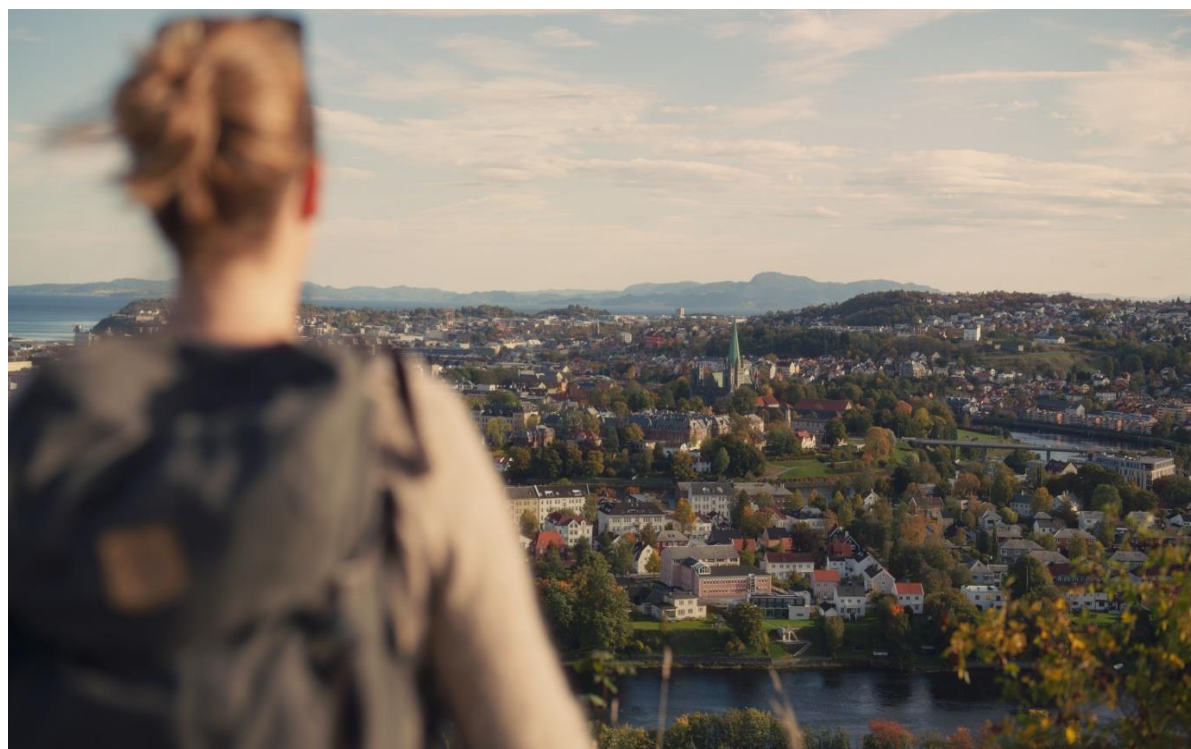

Nasjonal Pilegrimskonferanse 2022, statssekretær Gry Haugsbakken åpnet konferansen, og pilegrimsprisen ble delt ut til Ingeborg og Sigmund Bø.

Resultatindikatorer

Styringsparameter	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Mål 2023	Endr. %/stk. 2021 – 22
Overnattingsdøgn på: - Gudbrandsdalsleden - St. Olavsleden	5 183 322	8 298 620	11 250 700	15 498 2 333	23 468 2 975	+86,8/+7 200 +276,3/+1 713
Utstedte Olavs brev 1) Nidaros Pilegrimsgård	384	760	1 100	1 264	1 450	+66,3/+504
Registrerte langvandrere ut fra Oslo	332	324	500	850	998	+162,3/+526
Registrerte passeringer på pilegrimsleden: - Solsjøbygda, Orkdal - Kastberga i Bymarka, Trondheim	724 2 272	593 2 507	800 2 750	Teller dårlig 3 140	1 436 3 614	-/- +25,2/+633
Antall brukere på www.pilegrimsleden.no	115 877	151 616	225 000	132 296	195 888	-12,7/-19 320

1) Olavs brevet gis til de pilegrimer som har gått minst de siste 100 kilometerne inn til Nidarosdomen, og som møter opp på pilegrimsmottaket i Nidaros Pilegrimsgård.

Pilegrimsleden, med Nidarosdomen i sikte.

OVERORDNET MÅL 4 – NIDAROS DOMKIRKE OG ERKEBISPEGÅRDENS HISTORIE SKAL GJØRES TILGJENGELIG OG FORMIDLES TIL PUBLIKUM. FORMIDLINGEN SKAL SKAPE REFLEKSJON OG FORSTÅELSE, TA I BRUK MODERNE METODER OG VÆRE TILPASSET ULIKE MÅLGRUPPER

Prioriteringer – delmål for 2022

- Økt fokus på Nidarosdomen som kroningskirke og Riksregaliens betydning i Norges historie
- Utrede løsninger for digital formidling
- Forarbeid nytt bookingsystem
- Utvikle tilbudene i Erkebispegården i et langsiktig perspektiv

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2022

Økt fokus på Nidarosdomen som kroningskirke og Riksregaliens betydning i Norges historie

Det er ferdigstilt en ny guidebok på norsk og engelsk for Riksregalieutstillingen. Den skal vekke nysgjerrighet og interesse for utstillingen, gjenstandene og historien knyttet til regaliene og det norske monarkiet. Med tillatelser fra Slottet er det produsert en filmsnutt fra Riksregalieutstillingen til bruk i sosiale medier. Omvisning i Riksregaliene var også inkludert i inngangsbilletten i helgene store deler av året. Under Sommer i Borggården var kroneverkstedet for barn et populært tilbud, som bidro til synliggjøring av Riksregaliene for hele familien.

Utrede løsninger for digital formidling

Informasjon fra den digitale formidlingsstasjonen i Nidarosdomen er benyttet som utgangspunkt for å lage en mobil infoguide til besøkende i kirka. Besøkende kan via en QR-kode få tilgang til en web-applikasjon med historie, kart og høydepunkter ved et besøk i Nidarosdomen. Informasjonen finnes på norsk, engelsk, tysk og fransk.

Det digitale glassverkstedet for barn i Nidarosdomen er nå tilbake i drift. Det har ikke vært i bruk de siste par årene på grunn av smittevern hensyn.

Når det gjelder utredning av løsninger for digital formidling er det fortsatt et utviklingspotensial og NDR er i dialog med flere aktuelle samarbeidspartnere. Løsninger må vurderes enkeltvis, men også sett opp mot en helhetlig plan for utvikling av formidlingen ved Nidarosdomen og Erkebispegården.

Forarbeid nytt bookingsystem

En teknisk kravspesifikasjon for nytt bookingsystem ble ferdigstilt i 2022 i samarbeid med eksternt firma. Denne dannet grunnlaget for å innhente flere tilbud på løsninger. Også i prosessen med valg av leverandør har vi hatt med eksternt bestillerkompetanse. Leverandør er valgt og målet er å anskaffe nytt bookingsystem med grunnleggende funksjoner i løpet av 2023.

Utvikle tilbudene i Erkebispegården i et langsiktig perspektiv

Mulighetsstudie for uteområder og skisseprosjekt for nye utstillinger ble igangsatt i vår. Det ble gjennomført en felles workshop i august for begge arbeidsgruppene sammen med ekstern leverandør. Mulighetsstudie for uteområder og skisseprosjekt for nye utstillinger er nå ferdigstilt og ble presentert for styret 07.12.22.

I det videre arbeidet med disse prosjektene vil det vektlegges at de enkelte forslagene deles opp med tanke på hva som det må søkes ekstraordinære midler til, og hva som ev kan finansieres over ordinært driftsbudsjett.

Erkebispegården: Nye muligheter gjennom helhetlig utviklingsarbeid.

Andre forhold

Sommer i Borggården ble gjennomført for tredje gang i perioden 08.- 24.juli og for første gang uten pandemi og restriksjonene det medførte. Publikum fikk oppleve 17 dager med håndverk, kunst, matopplevelser, teater, spesialomvisninger og en rekke aktiviteter for barn og familier. Målrettet arbeid gjennom flere år ga et gjennombrudd ift. kjennskap hos publikum, media og samarbeidspartnere, og også i år fikk festivalen mye god presseomtale. Vi har hatt høy grad av måloppnåelse mht besøkstall og kjennskap. Sommer i Borggården har styrket Erkebispegårdens posisjon som attraktiv arena for kultur og opplevelser, og vært et utstillingsvindu for NDRs bygghytte.

Årets sommerutstilling, Gjenklang, viste arbeider av Erlend Leirdal, Heidi Bjørgan og Anne Kampmann. Det ble vist treskulpturer, keramikk og malerier med ulike uttrykk som representerte vår egen samtid, og som samtidig hadde referanser tilbake til Nidarosdomens komplekse restaureringshistorie og dens mangfoldige kunstneriske bidrag.

Sommer i Borggården 2022: Fra venstre kunstner Erlend Leirdal, publikumsvert Isabel Vega og smed Jens Strassegger.

Olavsfrontalet har i flere år vært på reise ifm utstillingen North & South i Nederland og Spania. I mai var det 700 år gamle alterbildet tilbake i Erkebispegården, med ny utstillingsplassering på mesaninen i museet, sammen med et prosesjonskors fra middelalderen.

Olavsfrontalet til venstre viser Olav den helliges historie fra tiden rundt slaget på Stiklestad i 1030, og er stilt ut i Erkebispegården sammen med et prosesjonskors.

I «Skeivt kulturår 2022», ble det gjennomført en stor nasjonal markering i forbindelse med at det var 50 år siden opphevelsen av Straffelovens paragraf 213 – den såkalte homofili-paragrafen. I samarbeid med Nidaros Domkirkes Sogn og Trondheim Pride arrangerte NDR i september «Skeiv under spiret» for å markere denne nasjonale hendelsen. I tillegg ble skulpturen «Kjærlighet» på Vestfronten bekranset med regnbuekrans på selve dagen for opphevelsen av paragrafen den 21.april.

I 2022 ble forestillingen «Julemysteriet i Erkebispegården» satt opp, og ca. 500 barn så forestillingen i desember.

Skulpturen «Kjærlighet» på Vestfronten ble bekranset med regnbuekrans på dagen for opphevelsen av den såkalte homofiliparagrafen den 21.april.

Resultatindikatorer

Styringsparameter	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Mål 2023	Endr. %/stk. 2021 – 22
Besøksstall basert på utstedte billetter Nidaros domkirke	95 540	96 244	150 000	183 976	180 000	+91,2/ +87 732
Besøksstall basert på utstedte billetter Erkebispegård	5 162	20 309	25 000	20 549	25 000	+1,2/ +240
Utstedte billetter spesialtilbud	12 129	12 509	17 000	15 368	17 000	+22,9/ +2 859
Gjester arrangement	3 031	4 082	10 000	10 679	6 000	+161,6/ +6 597
Totale besøksstall basert på utstedte billetter – Nidaros domkirke og Erkebispegård	115 862	133 144	202 000	230 572	228 000	+73,2/ +97 428
Omsetning butikk	3 025 777	3 013 244	4 500 000	5 042 576	4 200 000	+67,4/ +2 029 332
Antall saker om NDR i media	-	-	Ny media-indikator fom 2022	137	120	-/-

Takket være en god høst både i ferie/fritidsmarked og for kurs/konferansemarked når NDR sine mål for 2022 og litt til, og vi nærmer oss normalt besøksstall sammenlignet med 2019.

Basert på totalt registrerte besøkende til Nidaros domkirke i 2022 – 364.890 inkl. besøkende til konserter og kirkelige handlinger som ikke løser billett hos NDR - og øvrige besøksstall basert på utstedte billetter til Erkebispegården, har 396.118 vært innom våre anlegg i året som gikk. I 2021 var besøket i Nidarosdomen 183.882 og i anleggene under ett 208.273. Besøksstallet påvirkes og av kirkens tilbud.

Hele verden inne i Nidarosdomen! Kunstinstallasjonen "Gaia" laget av kunstneren Luke Jerram, svevde over gulvet i tårnfoten. Jordkloden har vært på turné rundt om i verden og ankom også Trondheim. Installasjonen var en del av Olavsfest 2022.

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Vurdering av styring og kontroll

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) har god styring og kontroll og benytter mål- og resultatstyring som grunnleggende styringsprinsipper. Langtidsplan for perioden 2023-2031 er utarbeidet med sikte på å skape en gjennomgående målstruktur og sammenheng, herunder skape en felles begrepsforståelse og sikre ivaretagelse av helhetsperspektivet gjennom tverrfaglig arbeid. Planen gir en god plattform for utforming av årsplaner og årsrapporter, med fokus på måloppnåelse gjennom delmål, og stabile resultatindikatorer/styringsparameter som indikasjon på måloppnåelse over tid.

Internkontrollhåndboken som digital løsning via intranett tilpasset mobiltelefon, brukes stadig mer aktivt i en organisasjon som utfordres mht. geografisk spredning. Også i 2022 har det vært fokus på å gradvis implementere og ta i bruk NDRs nye og fremtidsrettede FDV-system. Dette for å sikre bedre oversikt og en mer planmessig og effektiv drift av våre eiendommer og anlegg.

HMS

NDR har som eget overordnet mål å være en bærekraftig og utviklingsorientert organisasjon, og herunder sikre et trygt, godt og inkluderende arbeidsmiljø. Vårt HMS-arbeid er basert på faste løpende rutiner knyttet til Arbeidsmiljølovens krav om et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten.

NDR er tilknyttet profesjonell aktør på leveranse av bedriftshelsetjenester som bistår oss i vårt HMS-oppfølgingsarbeid. Vi har et aktivt arbeidsmiljøutvalg (AMU), noe som sikrer tett og god oppfølging på et tidlig stadium. Det gjennomføres årlige verneverner og opplæring i brannslukking og førstehjelp. Avvik og oppfølging av disse rapporteres fast til AMU.

I mars 2021 ble en generell kartlegging og risikovurdering av NDRs verksteder presentert av bedriftshelsetjenesten. Rapporten viser at NDR jobber godt på området, selv om det fortsatt er ting som må tas tak i. Tiltaksliste prioritert etter risiko ble utarbeidet og har blitt fulgt opp gjennom 2021 og 2022. Det er lagt opp til en gjennomgang og revisjon av dette arbeidet i 2023.

NDR er Miljøfyrtårn-sertifisert.

Frisebånd – korets søndre sideskip.

Personal- og organisasjonsmessige forhold

Årsverk

Aktivitet ¹⁾ / År ²⁾	AE m/dir. og stab	NKS	PA	NPS	Totalt
2020	12,0	25,1	16,6	3,9	57,6
2021	12,0	27,3	15,7	3,3	58,3
2022	12,1	27,1	17,7	3,2	60,1

1) AE=Administrasjon- og eiendomsavdeling, NKS= Nasjonalt kompetansesenter for verneverdige bygninger i stein, PA=Publikumsavdeling og NPS=Nasjonalt Pilegrimssenter

2) Årsverk rapportert for 2020-2022 iht. PM-2019-13: Definisjon av utførte årsverk. Det betyr at det er gjort fratrukk for fravær som er søkt/godkjent av arbeidsgiver, herunder egen- og sykemeldinger. Det er ikke gjort fratrukk for ferie, avspasering mv. Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsett.

Det er benyttet totalt 60,1 årsverk i 2022. Økningen i antall årsverk fra 2021 til 2022 skyldes hovedsakelig to nyopprettede stillinger, en rådgiver ved NPS og en digital markedsfører i Publikumsavdelingen.

Lærlinger

Tre lærlinger ble tatt inn i august 2022; to i blyglasshåndverkerfaget og en i gipsmakerfaget. Lærlingen i gipsmakerfaget og en av lærlingene i blyglasshåndverkerfaget valgte selv å avslutte sin læretid etter kort tid.

NDR er ikke tilknyttet et opplæringskontor, men forholder seg direkte til Trondheim Fylkeskommune. NDR var blant de nominerte til prisen for beste statlige lærebedrift 2022.

Til minne: Første julebord siden desember 2019 ble først avholdt i mars 2022 grunnet korona. Det hele ble innledet i steinhuggerverkstedet med en skål og ett minutts stillhet til minne om to av våre gode kollegaer som gikk bort i 2020 og 2021.

Sykefravær

Totalt sykefravær pr år i %					
2020	5,8	2021	3,1	2022	3,8

Sykefraværet har gått opp fra 2021 til 2022, noe som hovedsakelig er knyttet til en økning i det koronarelaterte fraværet. Koronarelatert fravær (koronasmitte, mistanke om smitte, pålagt karantene av myndighetene, i risikogruppe) er registrert som sykefravær i tråd med sentrale føringer også i år, og utgjør hhv 0,5, 0,4 og 0,9 prosentpoeng av totalt sykefravær for årene 2020, 2021 og 2022. Det jobbes planmessig og godt med oppfølging.

Likestilling

NDR arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering iht. likestillings- og diskrimineringsloven. Lovens aktivitetsplikt, i fire trinn, innebærer å undersøke risiko for diskriminering eller andre hindre for likestilling, herunder kartlegge kjønnsfordeling, lønn fordelt på kjønn, ufrivillig deltid, andel midlertidig ansatte og andel i foreldrepermisjon. Videre analysere årsaker til ev identifiserte risikoer, iverksette tiltak som er egnet til å motvirke dette og vurdere resultatet av arbeidet.

NDR utfører sin aktivitetsplikt gjennom årlig oppfølging av handlingsplan for likestilling som ble revidert i 2022, herunder innarbeidede tiltak, rutiner, prosedyrer og system knyttet til rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, utviklingsmuligheter og tilrettelegging. I tillegg vises det til gjeldende IA-avtale som grunnlag for arbeidet og verktøy for inkluderende og mangfoldig arbeidsliv, og NDRs jevnlig medarbeiderundersøkelser med tilhørende oppfølgingsprosesser og handlingsplaner.

Kjønnslikestilling		Kjønnsfordeling			Lønn	Deltid			Midlertidig ansatte			Foreldreperm.	
Still. gr. 1)	År	K %	M %	Ant års	K i % av M	K %	M %	Ant års	K %	M %	Ant års	K gj. snitt uker	M gj. snitt uker
Totalt	2020	46,3	53,7	57,6	97,0	13,4	7,5	7,3	3,0	3,0	4,5	0	0
	2021	49,2	50,8	58,3	95,8	12,7	6,4	4,9	3,3	1,4	4,3	14	0
	2022	50,7	49,3	60,1	95,6	14,3	28,2	5,8	5,1	0	5,5	26	0

1) Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsett.

NDR legger ved rekruttering vekt på å få en balansert kjønns- og aldersfordeling innenfor de ulike stillingsgruppene og rekruttere fra hele befolkningen, også internasjonalt, noe som bidrar til et mangfoldig og utviklende arbeidsmiljø. Kjønnsbalansen ved NDR er god for virksomheten sett under ett. Det er ønskelig å rekruttere flere menn til Publikumsavdelingen og flere kvinner til verkstedene ved NKS. NDR har over tid hatt meget lav turnover og det er derfor små endringer. Året 2022 har i så måte vært et unntak med to nyopprettede stillinger, rådgiver NPS og digital markedsfører, og flere som har sluttet.

NDR har fokus på lønnsvilkår og likelønn, og oppfølging av dette. Lønnsforskjeller mellom kjønnene avhenger også av ulike systemfaktorer, bl.a. ulik ansiennitet og ulike ansiennitetsopprykk i sentrale stillingskoder. De nevnte faktorene vil variere og kunne slå begge veier fra år til år, avhengig av sammensetning i personalgruppen. Lønnsoversikter er delt opp i stillingskoder-/grupper som sikrer oversikt og sammenheng på tvers av organisasjon, og inngår som grunnlag i planverk og lønnsforhandlinger i samarbeid med de ansattes representanter. Totalt sett ligger kvinners lønn noe under menns lønn.

Ufrivillig deltidsarbeid, hvor ansatte ønsker og er tilgjengelig for å jobbe mer, kartlegges bl.a. i medarbeidersamtaler. For NDR rapporteres dette å være en problematikk som er svært liten. Ved ledighet kartlegges interessen for utvidelse av stilling der dette lar seg praktisk gjennomføre, noe som særlig er aktuelt ved tilsetting av publikumsverter. NDR har hovedsakelig faste deltidsstillinger knyttet til den turnusbaserte formidlingstjenesten.

Midlertidige ansatte er i hovedsak sesongbaserte tilsetninger, til eksempel sommersesong med utvidet bemanning av guider og publikumsverter, tilkallingsvikarer og tidsbegrensede prosjektstillinger som avsluttes i 2022.

Det er tatt ut lite foreldrepermisjon ved NDR i perioden 2020-2022, noe som hovedsakelig kan tilskrives alderssammensetningen i virksomheten.

Samfunnssikkerhet og beredskap

NDR sitt hovedansvar er å forvalte kulturhistoriske bygninger og nasjonalsymbol som Nidaros domkirke og Erkebispesgården. Kulturdepartementet stiller i den forbindelse særskilte forventninger til NDRs arbeid knyttet til sikkerhet og beredskap. NDR ivaretar sitt ansvar gjennom planmessig og løpende drift, sikring, vedlikehold og restaurering. Alle bygg har brann- og innbruddssikring og adgangskontroll/overvåkning skjer gjennom låssystem, adgangskort og kameraer. NDR har døgnvakt gjennom egen driftsvaktordning og vaktelskap. I tillegg disponeres verktøy for varsling av samtlige ansatte på SMS/mobiltelefon via intranett, ved behov. Særskilte sikkerhetsrutiner er knyttet til Riksregaliene som vurderes løpende av Riksregaliekomiteen.

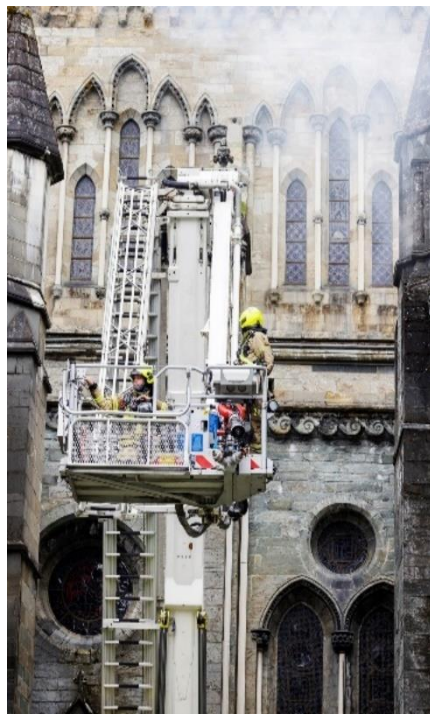
Det har vært jobbet sikkerhetsmessig og skadeforebyggende gjennom hele året, både med planlagte og fortløpende tiltak. I mars 2020 ble en planlagt storøvelse med brann, politi og helse avlyst som følge av koronapandemien. Ny storøvelse ble planlagt og avholdt sammen med innsatsvesenet i 2022. Vår største øvelse noensinne ga meget nyttig erfaring og læring, både internt i NDR og opp mot innsatsvesen og samarbeidspartnere. Reviderings- og oppfølgingsarbeidet etter øvelsen er godt i gang, og vil bli fulgt opp videre i 2023. Øvelsen viser at mye er bra, samtidig som flere forhold ble tydeliggjort, herunder potensiale for forbedringer knyttet til kommunikasjon og samarbeid, kompetanse- og ressursbehov, teknisk infrastruktur og utstyr. Videre øves det og repeteres på ulike beredskaps- og sikkerhetsrutiner i mindre skala fra en til flere ganger i året, avhengig av type scenario og prioriteringsgrad.

I 2022 har man som følge av steinnedfallsproblematikken intensivert fasadeinspeksjonene og ferdigstilt sikringen over Nidarosdomens nordre og søndre portaler på Vestfronten i form av baldakinløsning med nett. Skilting og pullerter med kjetting ble fullført i 2021 sammen med nye branndetektorer i alle bygg. Videre vil restaureringsplaner endres med et større sikkerhetsmessig fokus.

Det arbeides kontinuerlig med å ivareta og sikre god internkontroll innenfor informasjons-sikkerhetsområdet og personvern, både internt og opp mot eksterne systemleverandører. NDRs sourcingstrategi går i hovedtrekk ut på at digitale tjenester og lagring av data i størst mulig grad skal foregå via eksterne leverandører. Det digitale risikobildet viser at antallet alvorlige digitale hendelser har steget kraftig bare på noen få år og vår plattformleverandør innen IKT-tjenester har av den grunn innført flere sikkerhetstiltak i 2022. Dette er gjort i tråd med Nasjonal sikkerhetsmyndighet og Datatilsynets anbefalinger. Hensikten med tiltakene er å gjøre det vanskeligere for kriminelle å få tilgang til informasjon, eller på annen måte hindre oss i å utføre våre oppgaver. For å bedre sikkerheten er det bla. innført en rekke tekniske krav til datamaskiner og mobile enheter som benyttes. Videre er NDR i slutfasen på flere ulike delprosjekter innen IKT, som alle vil bidra til å sikre oss ytterligere i 2023.

Avvik håndteres iht. fastlagte rutiner, og følges opp og lukkes fortløpende.

Politiet holder NDR løpende oppdatert mht. vurdering av risikobildet og det samarbeides godt og løpende med innsatsvesenet.

Øvrige oppdrag, forutsetninger og krav

Konsulentbruk

Bruken av konsulenter i NDR er relativt lav over tid, og svinger noe ut fra ulike periodiske behov der det ikke er egen kompetanse i virksomheten eller er kostnadmessig effektivt å utvikle denne kompetansen internt. Bruken av konsulenttjenester og muligheten for å redusere denne vurderes fortløpende ut fra behovsanalyser og vurderinger av om det er mulig å dekke behovet gjennom å bygge opp egen intern kapasitet og kompetanse.

Konsulentbruken mht periodiserte spesialiserte tjenester, har de siste årene har stort sett gått inn mot konservatortjenester, brannteknisk rådgivning ved arrangementer, nye IKT-løsninger, bistand på ulik advokatkompetanse, organisasjons- og lederutvikling, visjons- og verdiprosess og profilanalyser rekruttering.

Når det gjelder kjøp av faste årlige tjenester kjøres IKT-drift og plattform via ekstern leverandør. Det er ikke kostnadmessig effektivt eller forsvarlig å ivareta eller utvikle dette ytterligere internt pga stor bredde og fart på utviklingen innen fagområdet, hensynet til informasjonssikkerhet og risikoen for langt større sårbarhet over tid. Videre er vi innen økonomiområdet knyttet til tjenesteleveranser fra Direktoratet for økonomiforvaltning (DFØ) når det gjelder regnskap og lønn.

Fra kommunikasjonsbransjen kjøpes det tjenester knyttet til utvikling og vedlikehold av nettsider, visuell utforming og trykking av materiell og noe filmproduksjon. I tillegg bruker NDR reklamebyråer for å kjøre digitale kampanjer og har abonnementer på medieovervåkning. Totalt kjøp av konsulenttjenester fra kommunikasjonsbransjen (alle typer kommunikasjonstjenester) utgjorde i 2022 kr. 1.059.201. NDR har ved årets slutt tre faste stillinger knyttet til kommunikasjons- og markedsarbeid, et fagområde som NDR har valgt å styrke med en stilling fra våren 2022.

Kulturelt mangfold

For å sikre relevans og representativitet i kulturlivet arbeides det aktivt for å nå ut til nye grupper med våre tilbud. Formålet er å skape kunst- og kulturuttrykk av ypperste kvalitet som gjøres tilgjengelig for alle.

NDR har sluttet seg til jubileumsplattformen for Nasjonaljubileet 2030 – Norge i tusen år. Denne bygger på en intensjon om å utvikle en samtale rundt hva Norge har vært, er og kan/bør være. Hvert år fram mot 2030 er det satt opp tema som på ulike måter gjenspeiler deler av Olavshistorien. Temaene brukes så til å diskutere Olavsarvens påvirkning gjennom historien, og hva den betyr for oss i dag. Eksempler på slike tema er «kulturmøte og endring», «migrasjon og identitet» samt «tilhørighet og fellesskap». I NDRs ambisiøse formidlingsplan legges rammen for publikumsarbeidet, også utover det som er knyttet til jubileet. Våre hovedmålsetninger frem mot 2031 er knyttet til begreper som makt og tro, demokrati og styresett.

Med basis i formidlingsplanen og arbeidet med Nasjonaljubileet, er målet å skape et publikumstilbud som engasjerer, inkluderer og utfordrer. På denne måten søker vi å motvirke utenforskap og fremme toleranse. En viktig suksessfaktor for å lykkes med kulturelt mangfold er involvering av ulike aktører som selv representerer ulike kulturer og ulike verdsett. På den måten ønsker vi å kunne skape et publikumstilbud som er relevant og representativt.

I 2021 startet arbeidet med å planlegge ulike samarbeidsprosjekter som skal bidra til å nå ut til nye grupper og bidra til et større mangfold av brukere, deltagere og utøvere. Dette arbeidet har fortsatt i 2022 som følger:

- Utvikling av et formidlingstilbud i Nidarosdomen og Erkebispegården i samarbeid med en videregående klasse for fremmedspråklige elever. Målet har vært å gi ny og utvidet innsikt i anleggets betydning både i historisk kontekst og i samtid
- Samarbeid med Sjiraffen kultursenter hvor deltagere med fysiske og psykiske funksjonshemninger inviterte til vandreteater i Nidarosdomen
- Publikumsarrangement i samarbeid med Trondheim Pride og Nidaros Domkirkes Sokn ifm «Skeivt kulturår 2022»
- Skisseprosjekt for nye utstillinger i Erkebispegården som i større grad vektlegger temaer som demokratiutvikling og mangfoldet som er representert i våre anleggs 1000-årige historie

Mangfold skal være en naturlig del av vår tilnærming i alt arbeid, og vi ønsker å legge til rette for en åpen dialog med publikum og inviterer alle inn i våre anlegg og dets historie.

Bærekraftsmål og klima- og miljøtiltak

NDR bidrar til flere av bærekraftsmålene, dette både i kraft av gjennomføringen av sitt oppdrag og gjennom tilpasninger i driften av sin virksomhet. Vårt samfunnsoppdrag, basert på våre overordnede mål, og driften generelt retter seg særlig inn mot to av FNs bærekraftsmål; mål 11.4 relatert til styrking av innsatsen for å verne og sikre verdens kultur- og naturarv og mål 12 herunder flere delmål knyttet til ansvarlig forbruk og produksjon, bl.a. bærekraftig forvaltning, miljøvennlig forvaltning av kjemikalier og alle former for avfall gjennom hele livssyklusen, redusere avfallsmengden og bærekraftige ordninger for offentlige anskaffelser. Videre er vi og knyttet til mål 4.4 relatert til det å øke antall unge og voksne som har kompetanse i yrkesfag og mål 17.6-17.7 knyttet til partnerskap mellom flere interessenter.

Nåværende klimautvikling, med villere og våtere klima, gjør det viktig å forberede bygningene på å «stå imot» denne belastningen.

Nasjonale klima- og miljømål er bla. knyttet opp mot kulturminner. NDRs medvirkning og bidrag til å nå klima- og miljømålene og bærekraftsaspektet i vid forstand, er som følger:

- Ivaretagelse og ny bruk av gamle bygg, herunder og ekstern oppdragsvirksomhet
- Fokus på å opprettholde og forske på middelalderhåndverket og ivareta dette som immateriell kulturarv (NDRs bygghytte med Unesco status)
- Tilstandskartlegging og revidering av vedlikeholds- og restaureringsplaner
- Egen kalkbrenning
- Satsing på lærlinger for å ivareta håndverkskompetanse for framtiden
- Inkluderende arbeidsliv, herunder også inkluderingsdugnad og likestillingsarbeid
- Løpende digitalisering gjennom de siste årene, herunder mindre papirbruk og bedre forvaltningsmessig utnyttelse av eksisterende ressurser
- Reduksjon i antall reiser, reisetid og reisekostnader jf. flere digitale møtepunkt
- Innkjøpsrutiner med miljømessig aspekt; internt og i obligatoriske statlige fellesavtaler
- Drifts- og eiendomsforvaltning i tråd med de høye krav som stilles til miljøsertifisering
- Omfattende utskiftning av lysarmatur og lyskilder
- Bruk av fjernvarme
- Nytt SD-anlegg og FDV-system
- Deltagelse i reiselivsfora hvor fokuset bl.a. er på bærekraftig turisme
- Formidling av kunnskap og opplevelser knyttet til vår unike kulturarv og nasjonalhelligdom på en måte som bevarer dets relevans for fremtiden, jf. ny formidlingsplan
- Arkitektur i seg selv kan bidra til forbedret livskvalitet og økt sosial inkludering
- Fokus på lokale mattradisjoner og bruk av lokale produkter/mat gjennom våre restauratører, i ulike konsepter utviklet i samarbeid med NDR
- I pilegrimsarbeidets aspekter inngår bærekraft, kultur og miljø, bl.a. med fokus på frivillighet og livskvalitet/folkehelse. Det er og stort fokus på kapasitet og infrastruktur
- Alle trærne rundt Nidarosdomen og i parkanlegget (anlegget driftes av kommunen)

Ledsagerbevis

Alle med ledsagerbevis, som kjøper billett til ordinær pris til NDRs arrangement/aktiviteter, får gratis billett for sin ledsager. Forutsetningen om tilbud ledsagerbevis er ikke formidlet NDRs tilskuddsmottakere, de regionale pilegrimssentrene, da pilegrimsvandring er gratis.

Revisjon

NDR mottok Riksrevisjonens beretning for 2021 i mai 2022. Etter Riksrevisjonens mening gir årsregnskapet et dekkende bilde av disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2021 og kapitalposter pr. 31.12.21, i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten.

Årsregnskapet for 2022 er ikke ferdig revidert pr. dags dato. Revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2023.

Fasadeinspeksjon.

5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

Av forhold i og utenfor virksomheten som kan innvirke på virksomhetens evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt, står et forhold sentralt; å beholde den særskilte håndverkskompetansen innenfor de kulturhistoriske restaureringsfagene som er samlet i NDR. For å kunne opprettholde og utvikle posisjonen som nasjonalt kompetansesenter for verneverdige bygninger i stein er det avgjørende for NDR å beholde denne kompetansen. Målet er å sikre et tilstrekkelig antall gode fagfolk for å bevare de kulturhistoriske håndverksfagene i et langsiktig perspektiv, og med det kunne bevare den immaterielle kulturarven og sikre Norges mest betydelige kulturminner, Nidarosdomen og Erkebispegården. Dette forsterkes ytterligere av Bygghyttas UNESCO status gjennom innskriving på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv. Med en bevisst satsing på lærlinger, er målet å sikre etterveksten til våre håndverksfag på sikt.

Virksomheten har over år arbeidet med å sikre leveranse av riktig steinkvalitet til ulike behov. Nytt steinbrudd åpnet i 2021 og NDR har med dette fått dekt sitt behov fremover.

Med en stadig eldre bygningsmasse står store vedlikeholdsprosjekter på agendaen i årene som kommer. Klimautviklingen, med villere og våtere klima, gjør det også desto viktigere å forberede bygningene på å «stå imot» denne belastningen fremover. Takene på Nidarosdomen er fra 1888 og 1928, langt over normert tid på 70 år, og det er betydelig risiko for at lekkasjene kan føre til skader på nytt lyanlegg og orgler m.m. Det er i tillegg et stort fokus på sikkerhetsmessige utfordringer, bla. knyttet til nedfall stein, hvor sikkerhetstiltak er intensivert og restaureringsområder omprioriteres i årene som kommer.

I pilgrimsarbeidet står tilpasning av kapasitet og utvikling av infrastruktur sentralt fremover. Likeså tydeliggjøring av pilgrimstilbudet og arbeidets organisering overfor både samarbeidspartnere og brukere. Langtidsplan for pilgrimsleden utfordrer både NDR, som koordinerende organ, og sentrale aktører i pilgrimsregionene mht. kapasitet, kompetanse, økonomi, samarbeid og differensiering av ledene. Dette for å kunne håndtere veksten i aktiviteten på en bærekraftig måte.

Økonomisk handlingsrom har minket over år som følge av kutt ifm avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform og korona-/reiseutt. Effektivisering gjennom digitalisering har over år gitt flere og kvalitativt bedre tjenester, men ikke nettobesparelse i kroner. En stadig større del av budsjettet brukes til å dekke faste lønns- og driftsutgifter samtidig som store vedlikeholds- og investeringsprosjekt går over ordinær driftsramme. Med et relativt stort inntektsbudsjett er vi og sårbare for svingninger i besøkstall, noe koronaepidemien har synliggjort.

Utfordringene vi står overfor fremover gjør det viktig med kontinuerlig fokus på økt egeninntjening og utvikling av digital formidling. Ny belysning i Nidarosdomen og ferdigstilling av Kongeinngangen bidrar til økt relevans og nye muligheter for tilgjengeliggjøring og formidling. Videre står forarbeidet med fornyelse av utstillinger og uterom i Erkebispegården sentralt. Planer og tiltak for å øke egeninntjeningen realiseres i årene som kommer i takt med hva de økonomiske rammer tillater. I søken etter mer inntekter utfordres vi løpende på balansen mellom eksterne oppdrag og interne oppgaver på Nidarosdomen og i Erkebispegården, og balansen mellom ønske om flere besøkende og slitasjen det medfører.

I 2022 har aktiviteten begynt å ta seg opp igjen etter koronaepidemien. NDR har gjennom dyktige og engasjerte medarbeidere stor grad av måloppnåelse gjennom felles innsats og et sterkt fokus på å ivareta samfunnsoppdraget på en kvalitetsmessig god måte, samtidig som det prioriteres stramt faglig og økonomisk for å sikre helhetlig ivaretagelse på sikt. NDRs langtidsplan har fokuset rettet mot Norges 1.000 års jubileum i 2030. Det er et mål at Nidaros domkirke og Erkebispegården da skal fremstå i en bygningsmessig stand og med et dagsaktuelt innhold som samsvarer med den viktige posisjonen byggverkene og området har og har hatt i historisk perspektiv.

Nidarosdomens spir og spirtopp 87 m over bakken - med det karakteristiske grønne kobbertaket.

6 ÅRSREGNSKAP

Ledelseskomentarer årsregnskap 2022

Formål

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) ble opprettet i 1869 og er et statlig forvaltningsorgan underlagt Kultur- og likestillingsdepartementet. NDR har som oppgave å forvalte Nidaros domkirke og Erkebisppegården slik at disse bevares, utvikles og formidles som levende byggverk. Forvaltningen skal foregå i samarbeid med brukerne, de berørte kirkelige instanser og antikvariske myndigheter. NDR skal og ivareta og utvikle det statlige pilegrimsarbeidet i samarbeid med regionale pilegrimssentre og lokalt næringsliv.

NDR fører regnskap iht. kontantprinsippet slik det fremgår av prinsippnote til årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del VI i årsrapporten til Kultur- og likestillingsdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt iht bestemmelser om økonomistyring i staten. Årsregnskapet gir et dekkende bilde av NDRs disponible bevilgning, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Vurdering av vesentlig forhold

I 2022 har NDR hatt til disposisjon en samlet bevilgning på kr. 95.026.000 inkl. spesielle driftsutgifter under post 21 med kr. 9.097.000 og tilskuddsforvaltningen under post 71 med kr. 8.385.000, jf bevilgingsrapporteringen og note A og B. Regnskapstallene for 2022 viser et forbruk på 99,2 % av totalbudsjettet. Mindreforbruk under kap.post 032701 Driftsutgifter er kr. 1.420.393 og merinntekter under kap.post 332701 Ymse inntekter er kr. 1.707.917. Kap.post 032721 Spesielle utgifter har et merforbruk med kr. 738.041 som dekkes inn gjennom merinntekter under kap.post 332702 Inntekter fra oppdrag. Mulig overførbart beløp til 2023 er til sammen kr. 3.144 255. Dette fremkommer av note B.

Pr. august forventet NDR et underskudd i 2022 under post 01 Ymse inntekter, som omhandler billettsalg-, oppdrag- og salgsinntekter, med kr. 4.800 000. Inntektsbortfallet var relatert til koronaepidemi og internasjonal uro. Den forventede reduksjonen ble hensyntatt ved budsjettjusteringene i desember 2022. Gjennom året ble det satt inn tiltak gjennom både tilrettelagte og nye publikumstilbud, noe som resulterte i at besøket og inntektene gjennom høsten ble bedre enn prognosert. Merinntekter ble etter dette om lag kr. 1.700.000.

Ved rapporteringen i august ble det også meldt inn at både oppdragsinntekter under kap.post 332702 og spesielle driftsutgifter under kap.post 032721 var forventet å øke med kr. 4.400.000. Dette ble også hensyntatt ved budsjettjusteringene i desember 2022. Regnskapsresultatet viser at begge postene ble om lag kr. 750.000 høyere enn saldert budsjett. Inntekts- og utgiftsposten balanserer mot hverandre.

2022 har utgiftsmessig vært et utfordrende år, både som følge av kraftig prisvekst og ved at det innenfor en del områder har vært betydelige leveringsvansker for materiell og deler. Det har vært fokus på utgiftssiden, og det har ført til at regnskap for 2022 endte med et mindreforbruk med kr. 1.420.000 under kap.post 032701. Mindreforbruket søkes overført til 2023.

Artskontorrapporteringen viser at rapporterte utgifter til lønn og drift, inkl. investerings- og finansutgifter, summerte seg til kr. 85.959.000 mot kr. 78.001.000 i 2021.

Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til kr. 45.755.000 mot kr 44.316.000 i 2021 og samsvarer med lønnsveksten.

Det ble i 2022 utbetalt kr 40.204.000 til driftsutgifter, mot kr. 33.685.000 i 2021. Økningen er i det vesentlige knyttet til inntekts- og tilskuddsfinansierte tiltak under kap.post 032721. Utbetalinger av tilskudd til regionale pilegrimssentre utgjør kr. 8.385.000, og er økt med kr. 1.595.000 ift. foregående år.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr. 31.12.22 kr. 392.442. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av.

Av større ressurskrevende tiltak og prosesser som ble gjennomført i 2022 kan følgende trekkes frem:

- Forberedelser til restaurering av Nidarosdomens søndre tverrskip
- Tetting av taklekkasjer på Nidarosdomen
- Ferdigstilling av Forvaltningsplan for Erkebispegårdskomplekset
- En større offisiell markering ifm gjenåpning av Kongeinngangen
- Oppgradering av infrastruktur Gudbrandsdalsleden gjennom Servicebu-prosjektet, herunder ny pilegrimsbu i Øyer, og sikring av eksterne midler til flere pilegrimsbuer på flere leder
- Utviklingsprosjekt på Østerdalsleden
- Etablering av nasjonal pilegrimskonferanse som fysisk arrangement i Trondheim
- Produksjon av ny guidebok for riksregaliene
- Utvikling av Erkebispegården i et langsiktig perspektiv gjennom utarbeidelse av skisseprosjekt for nye utstillinger og mulighetsstudie for uteområder
- Sommer i Borggården
- Ulike sikkerhets- og beredskapstiltak, både fysiske og digitale, og praktiske øvelser
- Ferdigstilling av prosess knyttet til utarbeidelse av ny visjons- og verdiplattform
- Langtidsplan for NDR revidert for perioden 2023-2031

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for NDR. Årsregnskapet for 2022 er ikke ferdig revidert pr. dags dato. Revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2023.

Trondheim, februar 2023

Anne Kathrine Slungård
Styreleder

Bjørgvin Thorsteinsson
Direktør

Det lages nye gipsformer høyt oppe på Vestfronten, her ved gipsmaker Anne C. Offergaard.

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) er utarbeidet og avlagt etter retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene). Årsregnskapet er iht krav i bestemmelsene pkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og ev tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene pkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene pkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

NDR er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank iht krav i bestemmelsene pkt 3.7.1. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank. NDR tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapportering

Oppstilling av bevilgningsrapportering omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger NDR står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som NDR har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet NDR har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva NDR har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser NDR står oppført med i statens kapitalregnskap.

Artskontorrapportering

Oppstilling av artskontorrapportering har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapportering viser regnskapstall NDR har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. NDR har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelte midler på utgiftssiden vises ikke som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorrapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorrapporteringen «Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen» bokførte tall fra NDRs kontospesifikasjon i kolonnen «Spesifisering av bokført avregning med statskassen». Noter viser forskjellen mellom beløp NDR har bokført på eiendels- og gjeldskontoer kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskonto) og beløp NDR har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

NDR har innrettet bokføringen slik at den følger bestemmelsene. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf bestemmelsene pkt 3.3.2, og spesifikasjon av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene pkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever bla. utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen

Oppstilling av rapporter

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2022

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2022	Merutgift (-) og mindretgift
0327	Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider	01	Driftsutgifter		77 544 000	76 123 607	1 420 393
0327	Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider	21	Spesielle driftsutgifter		9 097 000	9 835 041	-738 041
0327	Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider	71	Tilskudd til regionale pilegrimssenter		8 385 000	8 385 000	0
1633	Nettoordning statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordning for mva i staten		0	3 100 816	
<i>Sum utgiftsført</i>					<i>95 026 000</i>	<i>97 444 464</i>	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2022	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3327	Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider	01	Ymse inntekter		27 765 000	29 472 917	1 707 917
3327	Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider	02	Inntekter fra oppdrag		9 097 000	9 850 986	753 986
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter		0	114 520	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	5 659 364	
<i>Sum inntektsført</i>					<i>36 862 000</i>	<i>45 097 786</i>	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						52 346 678	
Kapitalkontoer							
60053301	Norges Bank KK /innbetalinger					46 764 276	
60053302	Norges Bank KK/utbetalinger					-99 154 957	
703884	Endring i mellomværende med statskassen					44 003	
<i>Sum rapportert</i>						<i>0</i>	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					31.12.2022	31.12.2021	Endring
703884	Mellomværende med statskassen				-392 442	-436 445	44 003

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
032701		77 544	77 544
032721		9 097	9 097
032771		8 385	8 385

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Merutgift(-)/ mindre utgift	Merinntekter / mindreinntekter(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
032701/332701	1 420 393	1 707 917	3 128 310	3 877 200	3 128 310
032721/332702	-738 041	753 986	15 945	454 850	15 945

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

NDR har fullmakt til å overskride bevilgningen under rkap. 0327, post 01, mot tilsvarende merinntekter under kap. 3327, post 01.

NDR har fullmakt til å overskride bevilgningen under rkap. 0327, post 21, mot tilsvarende merinntekter under kap. 3327, post 02.

Mulig overførbart beløp

Regnskapsresultatet innebærer at det kan overføres beløp til 2023.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2022

		2022	2021
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	4 950 000	20 472
Salgs- og leieinnbetalinger	1	34 373 902	23 003 864
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		39 323 902	23 024 336
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	45 754 763	44 316 065
Andre utbetalinger til drift	3	40 203 541	30 464 022
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		85 958 303	74 780 087
Netto rapporterte driftsutgifter		46 634 401	51 755 751
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	0	3 221 461
Utbetaling av finansutgifter	4	345	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		345	3 221 461
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		345	3 221 461
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	8 385 000	7 240 000
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		8 385 000	7 240 000
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		114 520	107 158
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		5 659 364	5 443 860
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		3 100 816	1 869 560
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-2 673 067	-3 681 457
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		52 346 678	58 535 755
Oversikt over mellomværende med statskassen			
		2022	2021
Skyldige offentlige avgifter		1 210 110	1 040 948
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger		-12 198	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-392 442	-436 445

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2022	31.12.2021
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	20 472
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	4 950 000	0
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	4 950 000	20 472
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt varer, avgiftspliktig	4 077 329	2 724 793
Billettsalg, avgiftspliktig	20 439 023	11 661 710
Salgsinntekt tjenester, avgiftspliktig	1 017 358	1 522 399
Restaureringsoppdrag, avgiftspliktig	2 111 341	2 097 335
Salgsinntekt varer, avgiftsfri	1 022 086	493 512
Arkivavgift, avgiftsfri	3 000	1 000
Billettsalg, avgiftsfri	3 316	2 880
Konsertbilletter, avgiftsfri	0	-10
Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri	10 000	119 875
Leieinntekt fast eiendom, avgiftspliktig	1 327 743	1 026 058
Leieinntekt fast eiendom, unntatt avgiftsplikt	2 230 789	2 088 843
Leieinntekter repr.lokaler, møterom mv, avgiftspliktig	1 249 555	684 031
Leieinntekter repr.lokaler, møterom mv, unntatt avgiftsolikt	862 150	552 200
Annen leieinntekt	20 213	29 237
Sum salgs- og leieinnbetalinger	34 373 902	23 003 864
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	39 323 902	23 024 336

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2022	31.12.2021
Lønn	37 063 845	34 832 506
Arbeidsgiveravgift	5 659 364	5 443 860
Pensjonsutgifter*	2 876 097	3 893 480
Sykepenges og andre refusjoner (-)	-548 096	-796 444
Andre ytelser	703 554	942 663
Sum utbetalinger til lønn	45 754 763	44 316 065
Antall utførte årsverk**:	60,1	58,3

* Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2022 er fra SPK oppgitt til 12,7 prosent. Premiesatsen for 2021 var 12,0 prosent.

**Antall utføre årsverk

Årsverk rapporteres iht. PM-2019-13 - Definisjon av utførte årsverk. Det betyr at det er gjort fratrukk for fravær som er søkt/godkjent av arbeidsgiver, herunder egen- og sykemeldinger. Det er ikke gjort fratrukk for ferie, avspasering mv. Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsett.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2022	31.12.2021
Husleie	3 510 676	3 341 132
Vedlikehold egne bygg og anlegg	7 948 212	5 015 259 1)
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	7 618 161	6 384 639
Driftsmateriale	1 270 230	757 710
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	32 463	55 278
Mindre utstysanskaffelser	3 211 370	2 413 123
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 395 433	1 253 379
Drift av transportmidler	88 321	84 091
Datakommunikasjon, IKT-drift, telefoner og porto	2 806 539	1 701 376 2)
Kjøp av konsulenttenester	4 763 025	80 000 2)
Kjøp av andre fremmede tenester	80 378	3 847 608 2)
Varekostnader (videresalg/publikumstiltak/produktutvikling)	2 215 573	2 889 100
Markedsføring/profilering	923 718	1 091 266
Reiser og diett	1 175 272	653 256
Kurs og seminar	2 055 207	323 386 3)
Medlemskontingenter	141 025	112 757
Øvrige driftsutgifter	967 938	460 662
Sum andre utbetalinger til drift	40 203 541	30 464 022

1) Økning i 2022 er knyttet til nedtaking av stillas ved Nidarosdomens Kongeinngang og oppsetting av stillas ved søndre tversskip, samt takarbeider på Nidarosdomen for å utbedre lekkasjer.

2) I 2022 la NDR om kontoplan slik at den samsvarer med den standardiserte kontoplanen. Det har gitt endringer mellom postene merket 2). Den samlede økningen i 2022 er i stor grad relatert til nye IKT-løsninger.

3) I tillegg til ansattes deltagelse på kurs, konferanser og studiereiser er følgende avholdt i 2022:

- Pilegrimskonferanse med motpost inntekt
- Dørseminar med motpost inntekt
- Seminar ferdigstilling Kongeinngang med festmiddag

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2022	31.12.2021
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	345	0
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	345	0

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2022	31.12.2021
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	22 692
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	0	3 198 769
Sum utbetaling til investeringer	0	3 221 461
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

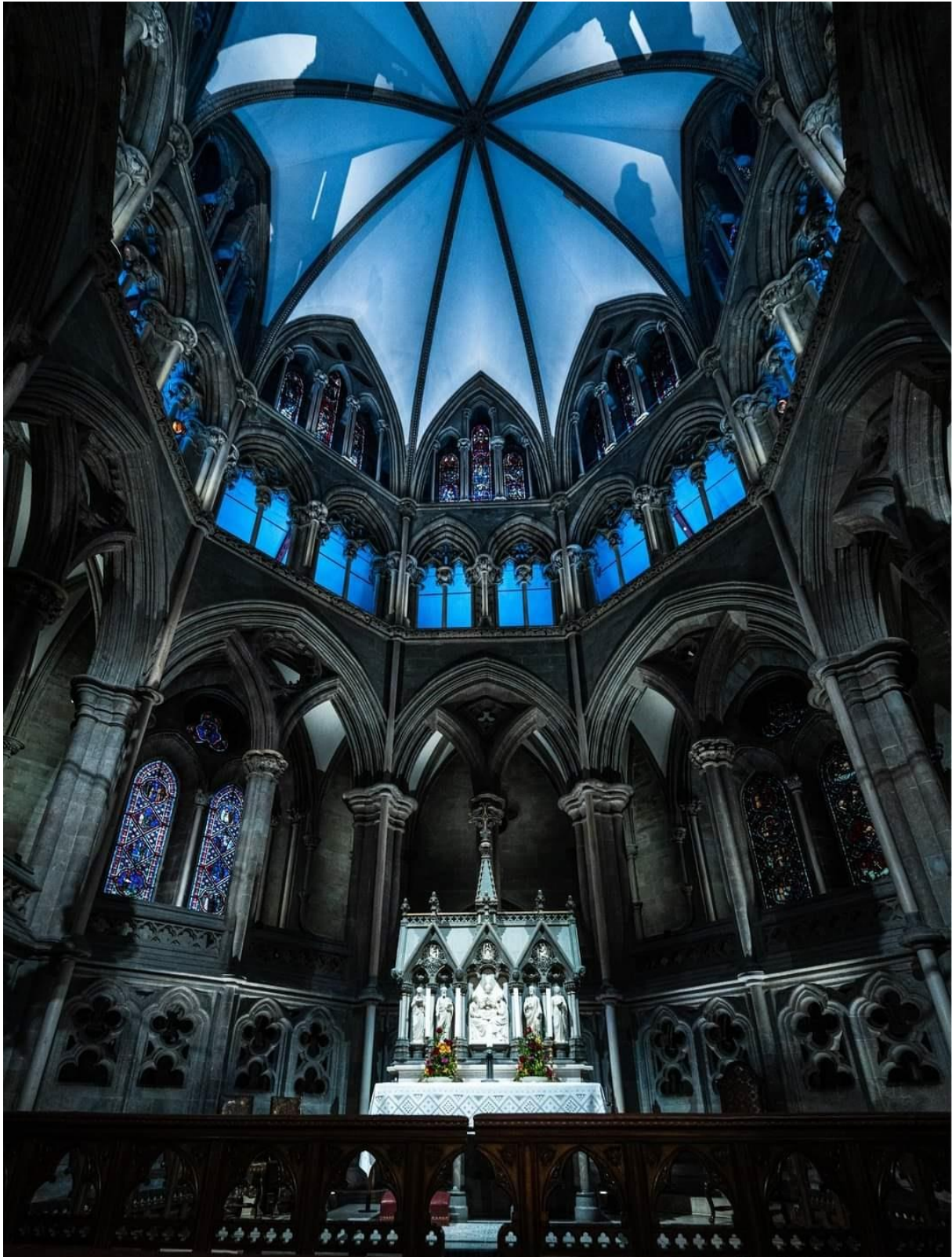
Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2022	31.12.2021
Tilskudd RPS	8 385 000	7 240 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	8 385 000	7 240 000

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2022 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2022 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
<i>Finansielle anleggsmidler</i>			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Omløpsmidler</i>			
Kundefordringer	2 014 194	0	2 014 194
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>2 014 194</i>	<i>0</i>	<i>2 014 194</i>
<i>Langsiktig gjeld</i>			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld	28 889	0	28 889
Skyldig skattetrekk	-1 590 354	-1 590 354	0
Skyldige offentlige avgifter (merverdiavgift)	1 017 999	1 210 110	-192 111
Annen kortsiktig gjeld	-12 198	-12 198	0
<i>Sum</i>	<i>-555 664</i>	<i>-392 442</i>	<i>-163 222</i>
Sum	1 458 531	-392 442	1 850 972

Nidarosdomen: Oktogonen i ny belysning.

Riksrevisjonen

Vår saksbehandler

Gunn Lise Andreassen 21540911

Vår dato

30.06.2023

Deres dato

Vår referanse

2022/00996-6

Deres referanse

NIDAROS DOMKIRKES
RESTAURERINGSARBEIDER
Bispegata 11
7012 TRONDHEIM

Revisjon av årsregnskapet for Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider 2022

Vedlagt følger revisjonsberetningen for Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeiders årsregnskap for 2022.

Riksrevisjonen har revidert virksomhetens Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeiders årsregnskapsoppstillinger i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Offentliggjøring av revisjonsberetning

Revisjonsberetningen inneholder Riksrevisjonens konklusjon på gjennomført revisjon av årsregnskapsoppstillingene og våre uttalelser om «øvrig informasjon» og «øvrige forhold». Denne revisjonsberetningen omfattes ikke av bestemmelsen om utsatt offentlighet i lov om Riksrevisjonen § 18 (2). ledd.

Revisjonsberetningen skal i samsvar med Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.3.3 publiseres på virksomhetens nettsider sammen med årsrapporten.

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hensen
ekspedisjonssjef

Stein Jahren
avdelingsdirektør

Brevet er godkjent og ekspedert digitalt.

Liste over kopimottakere:

KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET

Riksrevisjonen

NIDAROS DOMKIRKES RESTAURERINGSARBEIDER

Org. Nr.: 938966397

Riksrevisjonens beretning

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert årsregnskapsoppstillingene for Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider for regnskapsåret 1. januar - 31. desember 2022. Årsregnskapsoppstillingene består av oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering og noter, herunder sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 52 346 678 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening

- oppfyller årsregnskapsoppstillingene gjeldende krav, og
- gir årsregnskapsoppstillingene et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2022 og kapitalposter per 31. desember 2022, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar *med lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til lov, instruks og disse standardene er beskrevet nedenfor under Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen. Vi er uavhengige av virksomheten i samsvar med kravene i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 Code of Ethics utstedt av International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon i årsrapporten. Øvrig informasjon består av ledelseskomentarene (i del VI) og annen øvrig informasjon (del I–V) i årsrapporten. Riksrevisjonens konklusjon ovenfor om årsregnskapsoppstillingene dekker ikke informasjonen i øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er det vår oppgave å lese øvrig informasjon i årsrapporten. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapsoppstillingene og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, eller hvorvidt den øvrige informasjonen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom den øvrige informasjonen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at den øvrige informasjonen i årsrapporten:

- er konsistent med årsregnskapsoppstillingene og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende regelverk

Ledelsens, styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapsoppstillingene

Ledelsen og styret er ansvarlige for å utarbeide årsregnskapsoppstillingene som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen og styret er også ansvarlige for slik intern kontroll som de finner nødvendig for å kunne utarbeide årsregnskapsoppstillingene som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig intern kontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapsoppstillingene som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapsoppstillingene.

Som del av en revisjon i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapsoppstillingene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av virksomhetens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapsoppstillingene får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapsoppstillingene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapsoppstillingene gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Vi kommuniserer med ledelsen og styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen. Vi informerer overordnede departementet om funn og svakheter.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i

staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapsoppstillingene som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 30. juni 2023

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hemsén
ekspedisjonssjef

Stein Jahren
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt.